Sjøfartsdirektoratet
Norwegian Maritime Authority

Rundskriv - Serie R

Rundskriv serie R (regelverk) erstatter tidligere serie F.
I den nye serie R publiseres også relevante lovendringer og konvensjonsendringer.

Mottakere av rundskrivet: (sett kryss)

- ☐ Sdir : Sjøfartsdirektoratet
- ☐ A: 16 spesielt bemyndigete arbeidskontorer
- ☐ U: Utvalgte utenriksstasjoner
- ☐ P: Produsenter av utstyr evt. undergrupper
- ☐ OFF: Offshorerederier / plattformsjefer / operatører
- ☒ Hov Hovedorganisasjoner
- ☐ H.i. Høringsinstanser
- ☐ Andre:

Nr.:	**RSR-04 2017**
Dato:	21.04.2017
Saksnr.:	2014/26425
Opphever:	Forskrift 15. September 1992 nr. 707 om innredning og om forpleiningstjenesten på skip
Referanse til:	Regler for passasjer- og lasteskip mv. 2016 s. 461

Rundskrivet innføres i egen tabell i regelverkssamlingen og oppbevares til neste regelverkssamling.

Forskrift om innredning, rekreasjonstilbud, kost og forpleining på skip

Innledning

Sjøfartsdirektoratet har fastsatt ny forskrift om innredning, rekreasjonstilbud, kost og forpleining på skip (heretter «innredningsforskriften»). Forskriften trer i kraft 1. mai 2017.

Innredningsforskriften erstatter forskrift 15. september 1992 nr. 707 om innredning og om forpleiningstjenesten på skip (heretter «tidligere innredningsforskrift»). Sammenlignet med tidligere innredningsforskrift, mener vi at innredningsforskriften gir en mer oversiktlig struktur og mer konsekvent språkbruk.

Høring

Innredningsforskriften var på høring fra 31. august til 24. november 2016. Høringsuttalelsene er tatt inn i en egen høringsmatrise som er vedlagt rundskrivet her.

Bakgrunnen for forskriften

Hovedformålet med å lage ny innredningsforskrift, er å gjøre regelverket mer brukervennlig både for rederiene og de som har sitt arbeid om bord. Derfor har den nye forskriften blant annet felles kapitler for regler som er like, eller tilnærmet like, for alle skip, mens det er fastsatt særskilte kapitler der reglene er ulike for skip med ulik byggedato. Videre er språket i forskriften forenklet og presisert sammenlignet med tidligere innredningsforskrift.

Nærmere om forskriften

Innredningsforskriften gjennomfører krav til innredning, rekreasjonstilbud, kost og forpleining som i all hovedsak stammer fra internasjonale konvensjoner. Forskriften har hjemmel i lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven).

Fortolkninger av den tidligere innredningsforskriften følger av veiledningsrundskriv fra 2014 og 2015[1] som nå er innarbeidet i den nye forskriften.

[1]
- RSV 03-2015 Rundskriv om innredning på skip med største lengde under 24 meter
- RSV 13-2014 Plassering av dørk i innredning under sommerlastemerket på lasteskip under 24 meter
- Instruction to class (IC) 1/2015 Accommodation on Special Purpose Ships.

Den internasjonale arbeidsorganisasjonen (ILO) har vedtatt en rekke konvensjoner om arbeids- og levevilkår for de som har sitt arbeid på skip, og følgende ILO-konvensjoner er gjennomført i innredningsforskriften:

- ILO-konvensjon nr. 92 om besetningsinnredning (revidert), 1946.
- ILO-konvensjon nr. 133 om besetningsinnredning (tilleggsbestemmelser), 1970.
- Maritime Labour Convention, 2006 (MLC).

Innredningsforskriften er delt inn i sju kapitler som følger:

1. Innledende bestemmelser.
2. Felles bestemmelser om dokumentasjon og innredningen.
3. Bestemmelser om innredningen for skip hvis kjøl er strukket eller som er på et tilsvarende byggetrinn 20. august 2013 eller senere.
4. Bestemmelser om innredningen for skip med bruttotonnasje 50 eller mer hvis kjøl er strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn fra og med 1. november 1992 frem til 20. august 2013.
5. Bestemmelser om innredningen for skip med bruttotonnasje 50 eller mer hvis kjøl er strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn før 1. november 1992.
6. Felles bestemmelser om kost, forpleining og renhold mv.
7. Avsluttende bestemmelser.

I hovedsak videreføres bestemmelsene i den tidligere innredningsforskriften. Noen av bestemmelsene er presisert på bakgrunn av forvaltningspraksis. I tillegg er det enkelte materielle endringer, og disse omtales nærmere under merknadene til de enkelte paragrafene nedenfor.

Generelt søkes det å unngå henvisninger til annet regelverk i innredningsforskriften. Det fremgår av de enkelte lover og forskrifter hvilke virkeområder de har. Det er likevel unntaksvis tatt inn henvisninger til annet regelverk der det anses å være nødvendig for forståelsen av kravene i forskriften, jf. § 1 annet ledd om vernet og fredet skip, § 3 bokstav c om definisjonen av «offiser», og § 46 tredje ledd om testutstyr for drikkevann.

Bestemmelser som retter seg mot Sjøfartsdirektoratet som pliktsubjekt, videreføres for øvrig ikke fra tidligere innredningsforskrift, fordi det som hovedregel ikke vurderes som forskriftsteknisk korrekt at direktoratet regulerer sine plikter i forskrifts form.

Pliktbestemmelsene i tidligere innredningsforskrift § 3 om pliktene til rederiet, arbeidsgiveren og de som har sitt arbeid om bord, videreføres ikke i innredningsforskriften. Begrunnelsen er at disse pliktene følger direkte av skipssikkerhetsloven som hjemmelslov. Skipssikkerhetsloven § 6 om rederiets plikter, § 28 a om arbeidsgiverens plikter, §§ 19 og 29 om skipsførerens plikter, og §§ 20 og 30 om plikter for andre som har sitt arbeid om bord, bestemmer altså hvem som er pliktsubjektene både etter skipssikkerhetsloven og innredningsforskriften.

Generelle merknader til forskriften

Der det i den tidligere innredningsforskriften sto at Sjøfartsdirektoratet «kan tillate» alternative innredningsløsninger, er det i innredningsforskriften presisert at rederiet må søke skriftlig om unntak.

Der det i den tidligere innredningsforskriften sto at Sjøfartsdirektoratet «tillater» alternative innredningsløsninger, står det i innredningsforskriften at den alternative løsningen er «tillatt» eller at en løsning «kan» velges. Dette betyr at det ikke kreves søknad om unntak fra rederiet.

For øvrig er det gjennomgående presisert i forskriften at det med «berørte» rederi- og sjømannsorganisasjoner i tidligere innredningsforskrift, menes «norske» rederi- og sjømannsorganisasjoner.

De av innredningsforskriftens bestemmelser som ikke er listet opp nedenfor, innebærer en videreføring av gjeldende rett som det ikke anses nødvendig å forklare nærmere.

Kapittel 1 Innledende bestemmelser

Til § 1 Virkeområde

Første ledd

Første ledd i virkeområdebestemmelsen angir positivt hvilke typer skip som omfattes av forskriften, og er en videreføring av gjeldende rett. Paragrafen skal tolkes på bakgrunn av skipssikkerhetsloven § 2, men det presiseres at forskriften kun gjelder for norske skip. Med forbehold om en nedre bruttotonnasjegrense på 50 for skip bygget før 20. august 2013 (se forskriften kapittel 4, jf. § 2, samt kapittel 5), gjelder forskriften for alle passasjerskip, lasteskip og lektere som definert i forskriften § 1. Forskriften inneholder kun krav til innredning for de som utfører arbeid om bord, slik at krav til innredning for passasjerer ikke er en del av forskriften.

Begrepet «bemannet» lekter er ikke tatt med i den nye forskriften, men virkeområdet omfatter de samme lekterne som før, jf. § 1 første ledd bokstav c.

Når begrepet «skip» brukes i forskriften, menes både passasjerskip, lasteskip og lektere.

Annet ledd

Annet ledd unntar skip som er vernet eller fredet og fører mer enn 12 passasjerer, jf. forskrift 17. juni 2014 nr. 768 om særlige regler for skip som er vernet eller fredet og fører flere enn 12 passasjerer.

Merk: Tidligere innredningsforskrift § 1 femte ledd er ikke videreført som sådan i forskriften. Prinsippet om at kravene i forskriften kan reduseres ved enkelte driftsmønstre, er imidlertid ivaretatt i innredningsforskriften § 7 om generelle krav til innredningen.

Til § 2 Krav til skip bygget før 1. november 1992

Paragrafen viderefører tidligere innredningsforskrift § 1 annet til fjerde ledd, om forskriftens virkeområde for skip som er bygget før tidligere innredningsforskrift trådte i kraft 1. november 1992.

Det er et generelt prinsipp at det er forskriftene om bygging og innredning som gjaldt på den datoen et skip ble bygget, som gjelder for skipet med mindre noe annet er bestemt. Innredningsforskriften omfatter i utgangspunktet ikke skip med bruttotonnasje mellom 50 og 500 hvis kjøl er strukket, eller som var på et tilsvarende byggetrinn, før 1. november 1992. På den annen side omfatter forskriften skip med bruttotonnasje 500 eller mer hvis kjøl er strukket, eller som var på et tilsvarende byggetrinn, før 1. november 1992.

Til § 3 Definisjoner

Definisjonen av «drikkevann» i tidligere innredningsforskrift § 2 er videreført i innredningsforskriften § 3 bokstav a. Definisjonene av "innredning" og «offiser» i tidligere innredningsforskrift er presisert i henholdsvis bokstav b og c, men innebærer ingen materielle endringer. Videre er det tatt inn en definisjon av «hvilerom» i bokstav d fordi Sjøfartsdirektoratet ser at det er et behov i næringen for klargjøring av hva som menes med dette begrepet i innredningsforskriften. Til slutt er det presisert i bokstav e at det med «spesialskip» menes skip som er *sertifisert etter* IMO Code of Safety for Special Purpose Ships. I tidligere innredningsforskrift sto det at spesialskip er skip som *er bygget* etter nevnte kode.

Definisjonen av «anerkjent klasseinstitusjon» i tidligere innredningsforskrift § 2 bokstav a videreføres ikke i innredningsforskriften. Begrunnelsen er at det ikke er nødvendig med en presisering av at alle klassifikasjonsselskaper som er anerkjent i Norge kan utføre oppgaver etter forskriften, når dette følger av skipssikkerhetsloven § 41.

Begrepene «besetning» og «mannskap» videreføres ikke fra tidligere innredningsforskrift § 2 bokstav c og l. Det er skipssikkerhetslovens saklige virkeområde som er bestemmende for hvilke personer som er omfattet av forskriften. Skipssikkerhetsloven bruker begrepet «de som har sitt arbeid om bord». En annen begrepsbruk enn skipssikkerhetslovens avgrensning av det personlige virkeområde kan bidra til uklart regelverk. I stedet for «besetning» brukes derfor begrepet «de som har sitt arbeid om bord» i

innredningsforskriften, og i stedet for «mannskap» brukes «de som har sitt arbeid om bord, med unntak av skipsføreren og andre offiserer».

Begrepene «godkjent», «typegodkjent» og «akseptert» videreføres ikke fra tidligere innredningsforskrift § 2 bokstav h, fordi disse reglene vurderes som tilstrekkelig regulert i forskrift 30. august 2016 nr. 1042 om skipsutstyr. Sjøfartsdirektoratet godkjenner/aksepterer for øvrig ikke lenger utstyr slik det er beskrevet i tidligere innredningsforskrift § 2 bokstav h nr. 2.

Kapittel 2 Felles bestemmelser om dokumentasjon og innredningen

Til § 4 Virkeområde for kapittel 2

Det fremgår av virkeområdebestemmelsen til kapittel 2 at kapittelet gjelder for alle skip som er omfattet av forskriften, jf. § 1.

Til § 5 Adressat og tidsfrister for dokumentasjon

Paragrafen viderefører og presiserer reglene om adressat og tidsfrister for dokumentasjon i tidligere innredningsforskrift § 7. I tillegg er det tatt inn en presisering i tredje ledd om at for skip som skal ha fartøyinstruks som utstedes av godkjent foretak, skal dokumentasjon etter første ledd sendes til vedkommende foretak.

Til § 6 Krav til dokumentasjon

Paragrafen viderefører § 7 om krav til dokumentasjon i tidligere innredningsforskrift.

Første ledd bokstav b

Kravet i tidligere innredningsforskrift § 7 første ledd bokstav b om beskrivelse av plassering av atkomstveier, utganger, nødutganger og utganger til redningsmidlene, er ikke videreført i innredningsforskriften, men kravet følger av forskrift 1. juli 2014 nr. 1099 om brannsikring på skip, forskrift 28. mars 2000 nr. 305 om besiktelse, bygging og utrustning av passasjerskip i innenriksfart, forskrift 5. jan 1998 nr. 6 om bygging, utrustning og drift av hurtiggående fartøy som anvendes som passasjerskip eller lasteskip, og forskrift 19. desember 2014 nr. 1853 om bygging av mindre lasteskip.

Første ledd bokstav c siste punktum

Ordet «luftkondisjoneringsanlegg» i tidligere innredningsforskrift § 7 første ledd bokstav c, er endret til «klimaanlegg» for å samstemme begrepsbruken med innredningsforskriften § 9 om ventilasjon.

Merk: Tidligere innredningsforskrift § 5 er ikke videreført. Begrunnelsen er at tilsyn reguleres i skipssikkerhetsloven og særskilte forskrifter om tilsyn, samt at det følger direkte av skipssikkerhetsloven § 6 at rederiet plikter å påse at forskriftens krav oppfylles.

Til § 7 Generelle krav til innredningen

Paragrafen viderefører store deler av tidligere innredningsforskrift § 8, men den er omstrukturert og utvidet i samsvar med Sjøfartsdirektoratets forvaltningspraksis og innspill fra næringen.

Paragrafoverskriften er endret fra «Lugarkapasitet mv.» til «Generelle krav til innredningen» for bedre å reflektere paragrafens innhold. Videre er ordet «lugar» konsekvent byttet ut med «soverom» i forskriften. Dette er gjort i samsvar med begrepsbruken i MLC, ILO-konvensjon nr. 92 og ILO-konvensjon nr. 133, som bruker ordet «sleeping room». Ordet «cabin» («lugar») brukes ikke i de nevnte konvensjonene, og for øvrig kan en lugar omfatte noe mer enn et soverom. Ordene «lugar» og «soverom» er brukt om hverandre i tidligere innredningsforskrift, men i hovedsak er det «soverom» som er brukt. Ellers videreføres forskriftskrav om dagrom i forskriften §§ 13, 20 og 29.

Det gjøres oppmerksom på at bruken av forskriften § 7 annet og fjerde ledd medfører at skipet i utgangspunktet blir bundet til et bestemt geografisk sted, eventuelt at ytterligere innredningsfasiliteter må arrangeres på land hvis skipet flyttes til et annet operasjonsområde. Det kan gi større fleksibilitet med tanke på flytting av skip til nye operasjonsområder når skip bygges med full innredning om bord.

For ferger fulgte det av tidligere innredningsforskrift § 8 fjerde ledd at rederiene måtte bli enige med arbeidstakerorganisasjonene om utformingen av innredningsfasiliteter på land. Sjøfartsdirektoratet understreker at den nye bestemmelsen om innredningsfasiliteter på land ikke innfører strengere krav for boligfasilitetene som allerede er akseptert av arbeidslivets parter etter den tidligere innredningsforskriften.

Direktoratet presiserer også at de som har sitt arbeid om bord, anses å være på arbeidsplassen både når de reiser til og fra innredningsfasilitetene på land, og når de benytter seg av disse fasilitetene. Det betyr at sjøfartsregelverket fortsetter å gjelde for de som har sitt arbeid om bord, selv om rederiet har valgt å arrangere innredningsfasiliteter på land. Dette innebærer imidlertid ikke at all den tid som tilbringes i innredningsfasilitetene på land skal regnes som arbeidstid etter Sjøfartsdirektoratets arbeids- og hviletidsforskrift. Derimot gir § 7 rederiet mulighet til å avvikle hviletid på land, og for noen passasjerskip kan det også være aktuelt å avvikle pauser på land etter § 7 fjerde ledd.

Første ledd

Forskriften § 7 første ledd første punktum bestemmer at de som har sitt arbeid om bord, skal ha tilgang på innredning i samsvar med forskriften, og viderefører tidligere innredningsforskrift § 8 første ledd og annet ledd første punktum. Begrepet «de som har sitt arbeid om bord» er hentet fra skipssikkerhetsloven. Se mer om begrepet i merknadene til forskriften § 3 ovenfor.

Videre er det tatt inn en bestemmelse om at Sjøfartsdirektoratet fastsetter krav til innredningen på lektere i hvert enkelt tilfelle, avhengig av lekterens bemanning, fartsområde, konstruksjon og operasjonelle forhold. Bestemmelsen har som formål å ivareta særskilte behov for lektere.

I tidligere § 8 første ledd stod det at «lugarkapasitet og innredningens størrelse» skulle være «tilstrekkelig» for den sikkerhets- og tilleggsbemanning som til enhver tid skulle være på skipet, men denne teksten er endret for å gjenspeile at det er innredningsforskriften som er malen for hva som regnes som tilstrekkelig etter gjeldende rett. Videre vurderes det som overflødig med en henvisning til bemanningsforskriften, og denne henvisningen er derfor utelatt fra innredningsforskriften § 7.

Annet ledd

I tidligere innredningsforskrift § 8 annet ledd annet punktum, kunne avvik fra forskriftens krav til innredning om bord tillates for «små fartøyer» når det ikke var mulighet for forskriftsmessige bekvemmeligheter om bord. Denne unntaksmuligheten, som innebærer at det arrangeres innredningsfasiliteter på land i stedet for om bord, er sammenlignet med tidligere innredningsforskrift, utvidet til å gjelde lasteskip med bruttotonnasje under 500 og passasjerskip uansett størrelse. Forutsetningen for unntaksmuligheten er at de som har sitt arbeid om bord har en arbeidsordning der hviletiden avvikles i land. I så fall skal soverom, dagrom, bysse, spiserom, toalett og baderom arrangeres *samlet* på land, og i tillegg skal det være hvilerom og toalett om bord. Det er altså ikke tillatt at for eksempel soverom og toalett arrangeres om bord, mens bysse, spiserom, dagrom og baderom arrangeres på land. De som har sitt arbeid om bord, skal ha tilgang til et komplett sett med fasiliteter under hviletiden. Fasilitetene som arrangeres på land, skal oppfylle innredningsforskriftens krav til standard. Det vil si at det ikke skal være en lavere standard på innredningsfasilitetene hvis disse arrangeres på land i stedet for om bord. Bestemmelsen innebærer en utvidet mulighet for å arrangere innredningsrom på land sammenlignet med tidligere innredningsforskrift, samtidig som det er fastsatt klare krav til fasilitetene på land.

I tråd med tidligere innredningsforskrift § 8 tredje ledd, kan hviletiden også avvikles i eget hjem dersom det er mest hensiktsmessig, og da trenger rederiet ikke å arrangere fasiliteter på land. Med «hviletid» menes hviletid som definert i forskrift 26. juni 2007 nr. 705 om arbeids- og hviletid på norske passasjer- og lasteskip mv. § 2 bokstav c.

For øvrig er det ikke lenger en forutsetning for å arrangere innredningsfasiliteter på land at det ikke er mulighet for forskriftsmessige bekvemmeligheter om bord, slik det var krav om i tidligere forskrift § 8 annet ledd annet punktum. Begrunnelsen for dette er at direktoratet ønsker å gi større mulighet for å arrangere innredningsfasiliteter på land enn tidligere.

Den øvre grensen for hva som regnes som små lasteskip i tidligere innredningsforskrift § 8 annet ledd annet punktum, er presisert i forskriften som lasteskip med bruttotonnasje under 500. I forbindelse med denne avgrensningen, er det sett hen til at SOLAS og MARPOL regner skip med bruttotonnasje under 500 som små skip. For passasjerskip er ikke størrelsesbegrensningen i tidligere innredningsforskrift § 8 annet ledd annet punktum videreført. Begrunnelsen for dette er et ønske om å ivareta næringens behov for en bestemmelse som også omfatter større passasjerskip.

Bestemmelsen innebærer en vesentlig likeverdig gjennomføring av innredningskrav i MLC kapittel 3, jf. MLC artikkel VI, som skal beskrives i sertifikatet for arbeids- og levevilkår (MLC-sertifikatet) for skip med bruttotonnasje 500 eller mer i utenriksfart, jf. forskrift 22. desember 2014 nr. 1893 om tilsyn og sertifikat for norske skip og flyttbare innretninger § 14 annet ledd bokstav a punkt i. Begrunnelsen for at løsningen er vesentlig likeverdig, er at de som har sitt arbeid på skip der arbeidsordningen er slik at hviletiden avvikles på land utenfor egen bolig, får tilgang til innredningsfasiliteter på land som minst tilsvarer MLCs krav til innredningsfasiliteter om bord.

Tredje ledd
Kravet til liggeplass i hvilerom på passasjerskip er ikke videreført fra tidligere innredningsforskrift. Lasteskip skal imidlertid ha liggeplasser på hvilerommet med plass til alle som har sitt arbeid om bord.

Endringen for passasjerskip er fastsatt etter tilbakemeldinger fra næringen om at slike liggeplasser i liten grad blir brukt. Det legges til grunn at skipenes arbeidsordning reflekterer denne praksisen.

Hvilerommet skal være innredet slik at det er plass til å innta måltidene for det antall personer som sannsynligvis skal bruke rommet samtidig.

Fjerde ledd
I fjerde ledd er det fastsatt at passasjerskip på gitte vilkår skal kunne innredes uten hvilerom. Endringen er gjort for å imøtekomme næringens ønske om å ha lettere fartøy, som vil medføre at fartøyene blir mer miljøvennlige pga. redusert drivstofforbruk. Samtidig stiller forskriften krav til minimumsfasiliteter for de som har sitt arbeid om bord.

Dette innebærer at hvilerom kan plasseres på land hvis de som har sitt arbeid om bord har en arbeidsordning som gir rimelig mulighet for pauser på land i løpet av arbeidstiden. Det forventes at rederiet tar hensyn til tid som medgår til fortøyning og lignende, og derved sørger for at pausene faktisk kan benyttes til nødvendig spisepause og avkobling i løpet av arbeidstiden.

Med «arbeidstid» menes her arbeidstid som definert i forskrift 26. juni 2007 nr. 705 om arbeids- og hviletid på norske passasjer- og lasteskip mv. § 2 bokstav a.

Femte ledd
Femte ledd kodifiserer Sjøfartsdirektoratets forvaltningspraksis for skip med største lengde under 15 meter. Det følger av veiledningsrundskriv RSV 03-2015 at for skip med største lengde under 15 meter, kan Sjøfartsdirektoratet tillate unntak fra kravene til *innhold* i hvilerom etter søknad fra rederiet. Eventuelle vedtak om unntak treffes etter en konkret vurdering i det enkelte tilfelle.

I forbindelse med denne bestemmelsen om mindre skip, minner direktoratet om at innredningsforskriften ikke gjelder for skip med bruttotonnasje under 50 hvis kjøl er strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn før 20. august 2013.

Sjette ledd
I sjette ledd er det fastsatt at rederiet skal sende inn informasjon til Sjøfartsdirektoratet om sted for avvikling av hviletid før fasiliteter arrangeres på land i samsvar med annet og fjerde ledd. Denne informasjonen skal sendes inn ved bygging og ombygging av skip. Det er rederiets ansvar å sørge for at vilkårene i bestemmelsen til enhver tid er oppfylt, for eksempel ved endringer av arbeidsordning og operasjonsområde, samt ved verkstedopphold, opplag eller lignende.

Når hvilerom skal arrangeres på land, skal Sjøfartsdirektoratet også ha informasjon om hvor pauser skal avvikles, samt tidspunktet for og varigheten av pauser. Rutetabell skal i alle tilfeller sendes inn for passasjerskip som går i rutefart.

For ferger var det i tidligere innredningsforskrift § 8 fjerde ledd et vilkår for «redusert innredning» at rederiet sendte inn en avtale mellom rederiet og «berørte arbeidstakerorganisasjoner» om at redusert innredning kunne godtas. Denne avtalen fungerte også som en bekreftelse på at det var arrangert tilfredsstillende boligforhold i land. Dette kravet er ikke videreført i innredningsforskriften, fordi direktoratet mener at ordningene som er beskrevet i innredningsforskriften § 7 ivaretar begge parters interesser når paragrafens vilkår er oppfylt. Det er imidlertid tatt inn en ny bestemmelse i § 51 fjerde ledd om at norske rederi- og sjømannsorganisasjoner skal konsulteres før Sjøfartsdirektoratet kan innvilge dispensasjon fra § 7. Se merknadene til § 51 fjerde ledd nedenfor.

Sjøfartsdirektoratet kan gjennomføre inspeksjon for å kontrollere at kravene i § 7 er oppfylt, for eksempel i forbindelse med uanmeldt tilsyn etter klage fra de som har sitt arbeid om bord, jf. skipssikkerhetsloven § 71 a, jf. § 43.

Til § 8 Innredningens plassering i skipet

Paragrafen viderefører i all hovedsak tidligere innredningsforskrift § 9, men dennes sjuende ledd om krav til lysventiler er ikke videreført. Begrunnelsen er at tidligere innredningsforskrift § 9 viste til krav til lysventiler som følger av den internasjonale konvensjon om lastelinjer (lastelinjekonvensjonen), som er tatt inn i forskrift 1. juli 2014 nr. 1072 om bygging av skip.

Annet ledd

Tidligere innredningsforskrift § 9 annet ledd om at innredningen ikke skal plasseres forut for kollisjonsskottet, er videreført i innredningsforskriften § 8 annet ledd første punktum. I tillegg er det fastsatt en ny bestemmelse i annet ledd annet punktum for å ivareta sikkerheten på skip som ikke har kollisjonsskott. Etter den nye bestemmelsen skal ikke soverom og oppholdsrom plasseres forut for 0,05 L (m) av forre perpendikulær på skip som ikke har kollisjonsskott. Bestemmelsen er hentet fra Rules for classification: High speed and light craft — DNVGL-RU-HSLC-Pt3Ch1. Edition December 2015 DNVGL 1.3.

Sjette ledd

Sjøfartsdirektoratet har i rundskriv RSV 13-2014 regulert plassering av dørk i innredningen under sommerlastemerket på lasteskip under 24 meter. Etter nevnte rundskriv er det åpnet for at dørken i innredningen på visse vilkår kan plasseres inntil 2 meter under sommerlastemerket på lasteskip med lengde (L) mindre enn 24 meter i fartsområde liten kystfart eller mindre. Vilkårene er følgende, i tillegg til eksisterende forskriftskrav om tilstrekkelig kunstig belysning, ventilasjon og takhøyde:

- to rømningsveier som til enhver tid er tilgjengelige
- et tilstrekkelig antall lensealarmer med lydstyrke til å vekke sovende personell ved eventuell vanninntrenging.

Innredningsforskriften § 8 sjette ledd endrer regelen i ovennevnte rundskriv RSV 13-2014 til å gjelde lasteskip med bruttotonnasje under 500 i fartsområde liten kystfart eller mindre. Dette gjøres fordi sammenlignbare flaggstater har åpnet for dette. Sjøfartsdirektoratet har i den senere tid fått flere henvendelser om innflagging av skip med gyldige sertifikater fra Nederland, og i den forbindelse fremgår det at skip med bruttotonnasje under 500 kan plassere dørken i innredningen opptil to meter under sommerlastemerket. Videre har direktoratet sett at denne plasseringen av dørken også tillates på britiske skip med bruttotonnasje under 500 som ikke opererer mer enn 60 nautiske mil fra kysten.

Når det gjelder plassering av dørken i innredningen, kan ikke direktoratet se at det medfører en sikkerhetsmessig forskjell om et skip har en lengde (L) mindre enn 24 meter, som i RSV 13-2014, eller om skipet har bruttotonnasje under 500. Av den grunn ønsker direktoratet å fastsette regler på samme linje som sammenlignbare flaggstater som er i en konkurransesituasjon med det norske flagget.

Bestemmelsen anses å være en vesentlig likeverdig gjennomføring av MLC standard A3.1 nr. 6 bokstav c, jf. MLC artikkel VI. Begrunnelsen for at løsningen er vesentlig likeverdig, er de ekstra sikkerhetskravene til

rømningsveier og lensealarmer. Det anses ikke nødvendig å beskrive den vesentlig likeverdige løsningen i sertifikatet for arbeids- og levevilkår (MLC-sertifikatet), fordi sertifikatkravet bare gjelder for skip med bruttotonnasje 500 eller mer i utenriksfart.

Sjuende ledd
Begrepet «arbeidskorridor» i tidligere innredningsforskrift § 9 sjette ledd siste punktum, er endret til «områder med mye støy» i innredningsforskriften § 8 sjuende ledd. Begrunnelsen er at endringen anses å beskrive hensynet bak regelen på en klarere måte.

Tiende ledd
Sammenlignet med tidligere innredningsforskrift § 9 niende ledd, er det tatt inn en presisering av at det skal være lett å komme til sykerommet med båre.

For øvrig er kravet til belysning i bysse i tidligere forskrift § 9 tiende ledd flyttet til innredningsforskriften §§ 19, 28 og 37, alle paragrafenes første ledd.

Til § 9 Ventilasjon
Bestemmelsen om ventilasjon i tidligere innredningsforskrift § 11 beholdes i hovedsak slik den er, men det er gjort enkelte språklige forbedringer.

Til § 10 Oppvarming
Bestemmelsen er en presisering av gjeldende rett for laste- og passasjerskip.

Til § 11 Toalett
Paragrafen viderefører tidligere innredningsforskrift § 22 og Sjøfartsdirektoratets forvaltningspraksis.

Første ledd
Første ledd innebærer en endring sammenlignet med gjeldende rett. Det er fastsatt at skip som minimum skal ha ett toalett for hver sjette person eller færre som ikke har privat toalett i tilknytning til soverom. I tillegg skal toalettet ha en håndvask med varmt og kaldt drikkevann. Antall toaletter vil være knyttet til antall personer, og ikke fartøyets størrelse, i motsetning til tidligere innredningsforskrift. Regelen gjennomfører krav i MLC og ILO-konvensjon nr. 133, og forenkler anvendelsen av bestemmelsen. Samtidig fjernes et urimelig krav som i mange tilfeller har medført en strengere regel for skip med bruttotonnasje mellom 100 og 499 enn for skip med bruttotonnasje 500 eller mer. Endringen kodifiserer også Sjøfartsdirektoratets forvaltningspraksis for passasjerskip med bruttotonnasje 100 til 499 og lav bemanning, der ett felles toalett om bord blir akseptert.

Videre er ikke tidligere innredningsforskrift § 22 annet ledd videreført. Når det er flere enn femti personer om bord av samme kjønn, fulgte det av § 22 annet ledd at det skulle være ett toalett for hver 25. person utover de femti personene i tillegg til kravet i § 22 første ledd. Begrunnelsen for at kravet i § 22 annet ledd ikke er videreført, er at antallet av hvert kjønn om bord vil variere kontinuerlig, noe som medfører at det er vanskelig for rederiet å forholde seg til kravet. Det er heller ikke mulig for direktoratet å verifisere at kravet oppfylles. Som en følge av dette er altså innredningsforskriften forenklet, slik at beregningen av antall toaletter gjøres uavhengig av kjønn.

Annet ledd
For passasjerskip videreføres ikke kravet i tidligere innredningsforskrift § 22 fjerde ledd om eget toalett for personer som bare utfører arbeid om bord mens skipet ligger i havn. På passasjerskip kan i stedet passasjertoalettene brukes av laste- og lossearbeidere mv. som ikke bor om bord. De fleste passasjerskip har heller ikke mange laste- eller lossearbeidere i arbeid på dekk sammenlignet med lasteskip.

Tredje ledd
Paragrafens tredje ledd kodifiserer Sjøfartsdirektoratets forvaltningspraksis. I praksis kreves det bare atskilte toaletter for kvinner og menn, når det ut fra reglene for beregning av antall toaletter er krav om mer enn ett toalett.

Innredningsforskriften § 11 tredje ledd er ment å klargjøre forholdet mellom tidligere innredningsforskrift § 22 første og tredje ledd og ovennevnte forvaltningspraksis. Derfor er hovedregelen nå at skip skal ha atskilte toaletter for kvinner og menn, unntatt skip i innenriksfart med inntil seks personer som har sitt arbeid om bord.

Sjøfartdirektoratets praksis og den nye teksten i innredningsforskriften samsvarer med gjeldende rett for personer som jobber på land i Norge. I forskrift 6. desember 2011 nr. 1356 om utforming og innretning av arbeidsplasser og arbeidslokaler (arbeidsplassforskriften) § 3-7 annet ledd, tillates felles toalett ved små virksomheter.

Tidligere innredningsforskrift § 22 sjuende ledd om at «avløp fra klosett skal være i henhold til gjeldende forskrifter», er ikke videreført fordi bestemmelsen anses å være overflødig.

Til § 12 Sykerom
Forskriften § 12 viderefører tidligere innredningsforskrift § 23 om sykerom. Unntak fra kravet til sykerom kan gjøres for skip som går i «stor kystfart» og mindre fartsområder. I tidligere innredningsforskrift § 23 første ledd var ikke begrepet «kystfart» presisert.

For øvrig bemerkes det at forskrift 9. mars 2001 nr. 439 om skipsmedisin § 14 har krav til sykelugar, og det er krav til lege om bord etter forskriftens § 15. For passasjerskip gjelder i tillegg forskrift 2. oktober 1972 nr. 4 om beregning av passasjerantall og om passasjerbekvemmeligheter mv. § 27.

I forskrift 9. mars 2001 nr. 439 om skipsmedisin, er det også krav til båre med avstiving for rygg og nakke egnet for helikopterløft om bord, jf. § 9 første ledd, jf. vedlegg 2. Kravet til båre gjelder for fartøygruppe A og B, jf. forskriftens vedlegg 2, jf. § 4.

Til § 13 Oppholdsrom, kontor og rekreasjonstilbud
Paragrafen viderefører i hovedsak gjeldende rett. Se kommentarer til enkelte ledd i paragrafen nedenfor.

Første ledd
Tidligere innredningsforskrift § 18 første ledd annet punktum er endret for å gjenspeile Sjøfartsdirektoratets forvaltningspraksis om at det i spiserommet kreves sitteplasser til halvparten av de som har sitt arbeid om bord. Det forutsettes altså at ikke mer enn halvparten av de som har sitt arbeid om bord, bruker spiserommet samtidig.

Femte ledd
Etter Sjøfartsdirektoratets forvaltningspraksis er det presisert at kravet til varmt og kaldt drikkevann gjelder for *spiserom* på skip med bruttotonnasje 200 eller mer.

Niende ledd
Begrepet «rekreasjonsrom» i tidligere innredningsforskrift § 18 tolvte ledd bokstav a og b er erstattet med «dagrom». Begrunnelsen er at «dagrom» regnes som et mer gjengs begrep for skip enn «rekreasjonsrom». Dette innebærer imidlertid ikke en realitetsendring, fordi dagrom etter niende ledd skal være utstyrt slik at de er egnet for rekreasjon.

Bokstav a til c
Bestemmelsene viderefører tidligere innredningsforskrift § 18 trettende ledd bokstav c til e. Dette er krav som ikke gjelder konstruksjon og utrustning, og som gjelder for skip uavhengig av byggedato.

Tiende ledd
Kravene i tiende ledd gjelder for skip hvis kjøl er strukket eller som er på et tilsvarende byggetrinn 20. august 2013 eller senere.

Bokstav a
Bestemmelsen viderefører tidligere innredningsforskrift § 18 trettende ledd, jf. tolvte ledd, om minstekrav for rekreasjonstilbud avhengig av skipsstørrelse.

Bokstav b
Bestemmelsen viderefører tidligere innredningsforskrift § 18 trettende ledd bokstav a om krav til løpende vurderinger av rekreasjonstilbud.

Bokstav c
Rederiets vurdering av rekreasjonstilbud på skipet skal dokumenteres slik at det i forbindelse med inspeksjon om bord skal være mulig å kontrollere at vurderingen er foretatt og hva vurderingen består i. Det stilles ikke krav til dokumentasjonens form, men dokumentasjonen kan for eksempel være i form av arbeidsmiljøutvalgets protokoll, se forskrift 1. januar 2005 nr. 8 om arbeidsmiljø, sikkerhet og helse for de som har sitt arbeid på skip.

Ellevte ledd
Bestemmelsen viderefører tidligere innredningsforskrift § 18 trettende ledd om at utvidede rekreasjonstilbud for de som har sitt arbeid om bord, skal vurderes på skip hvis kjøl er strukket eller som er på et tilsvarende byggetrinn 20. august 2013 eller senere. Rekreasjonstilbudene skal være gratis når de finnes om bord.

Til § 14 Bysse
Paragrafen viderefører i hovedsak tidligere innredningsforskrift § 24. Se kommentarer til enkelte ledd i paragrafen nedenfor.

Første ledd
Det er presisert i første ledd at krav til bysse bare gjelder for skip som er bygget fra og med 1. november 1992. Dette er gjort i samsvar med tidligere innredningsforskrift § 10.

Sjuende ledd
Det presiseres i sjuende ledd siste punktum at det er den ene oppvaskkummen i *oppvaskavdelingen* som kan erstattes med oppvaskmaskin.

Åttende ledd
Henvisningen til Mattilsynets forskrifter i tidligere innredningsforskrift § 24 åttende ledd, er tatt bort i samråd med Mattilsynet. Begrunnelsen er Mattilsynet ikke lenger har forskrifter med krav til oppvaskmaskiner, som henvisningen til Mattilsynets forskrifter gjelder. I stedet er det tatt inn et krav i forskriften § 14 åttende ledd om at instruksen om renhold og ettersyn av oppvaskmaskinen skal være basert på informasjon fra produsenten av oppvaskmaskinen. For ordens skyld nevnes det at lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) med forskrifter gjelder på skip, jf. skipssikkerhetsloven § 26 første ledd.

Til § 15 Proviant-, kjøle- og fryserom
Paragrafen viderefører tidligere innredningsforskrift § 25. Med begrepet «proviant» menes både mat og drikke. Begrepene «kjøle- og fryserom» omfatter også kjøleskap og frysebokser.

Til § 16 Garderobe, beskyttelsesutstyr og adgang til åpent dekk
Tidligere innredningsforskrift § 19 om adgang til åpent dekk og § 34 om «forskjellig utstyr», er slått sammen og videreført i forskriften § 16. Begrunnelsen for sammenslåingen er at innholdet de to paragrafene har nær tilknytning til hverandre. Kravet til solseil i tidligere innredningsforskrift § 34 tredje ledd er tatt bort fordi det anses å være foreldet. Kravet til garderobeskap i forskriften § 16 første ledd er for øvrig hentet fra tidligere innredningsforskrift § 17 sjette ledd.

Kapittel 3 Bestemmelser om innredningen for skip hvis kjøl er strukket eller som er på et tilsvarende byggetrinn 20. august 2013 eller senere

Til § 17 Virkeområde for kapittel 3
Det fremgår av paragrafen at kapittelet gjelder for skip hvis kjøl er strukket eller som er på et tilsvarende byggetrinn 20. august 2013 eller senere.

Til § 18 Bygging
Paragrafen viderefører tidligere innredningsforskrift § 10.

Første ledd
Kravet til søknad om unntak fra fastsatt takhøyde i tidligere innredningsforskrift, er ikke videreført i innredningsforskriften. For at lavere takhøyde i et område i innredningen skal være tillatt, må rederiet forsikre seg om at takhøyden er rimelig og ikke vil resultere i ubehag for de som har sitt arbeid om bord. Oppfyllelse av bestemmelsen vil kontrolleres i forbindelse med tilsyn.

Niende ledd
På skip under 24 meter, tillater Sjøfartsdirektoratet unntak fra kravet til et eget proviantrom i tillegg til bysse. Dette er en videreføring av RSV 03-2015 Rundskriv om innredning på skip med største lengde under 24 meter. For passasjerskip med lengde (L) 24 meter eller mer, kan Sjøfartsdirektoratet tillate unntak etter skriftlig søknad fra rederiet. Oppbevaring av proviant skal i alle tilfeller skje på en hygienisk forsvarlig måte.

Til § 19 Belysning
Det er gjort endringer i krav til belysning i samsvar med Sjøfartsdirektoratets forvaltningspraksis.

Første ledd
Beskrivelsen av hva som regnes som «ordentlig opplyst» i tidligere innredningsforskrift § 13 annet ledd bokstav a, er ikke videreført fordi denne regnes som overflødig sett hen til de konkrete kravene til belysning i paragrafen.

Det er tatt inn en bestemmelse om at Sjøfartsdirektoratet tillater soverom arrangert bare med kunstig lys på skip under 24 meter og på spesialskip, der det ikke er mulig å arrangere soverommene med naturlig lys. Tidligere fulgte denne regelen av Sjøfartsdirektoratets forvaltningspraksis for skip under 24 meter, og for spesialskip fulgte dette forutsetningsvis av tidligere innredningsforskrift § 9 sjette ledd siste punktum om innredningens beliggenhet (nå innredningsforskriften § 8 sjuende ledd).

Til § 20 Soverom
Paragrafen viderefører i all hovedsak tidligere innredningsforskrift § 14. Det er bare krav om soverom når det pga. av skipets drift er nødvendig med et sted å sove.

Tredje, fjerde og sjette ledd
Tidligere innredningsforskrift § 14 annet ledd bokstav f om at forpleiningspersonalet ikke bør ha soverom sammen med det vaktgående mannskapet, er ikke videreført i innredningsforskriften. Begrunnelsen er at forskriftsbestemmelser skal være bindende. I stedet følger det nå av innredningsforskriften § 20 tredje, fjerde og sjette ledd, i samsvar med Sjøfartsdirektoratets forvaltningspraksis, at personer som deler soverom skal gå motsatte vakter.

Fjerde ledd
Bestemmelsen viderefører gjeldende rett. Norske rederi- og sjømannsorganisasjoner er allerede konsultert når det gjelder krav til soverom for to personer på lasteskip med lengde (L) under 24 meter, og kravet til konsultasjon etter MLC standard A3.1 nr. 9 bokstav a dermed er oppfylt.

Femte ledd
Bestemmelsen viderefører gjeldende rett. På lasteskip med bruttotonnasje under 3000, kan Sjøfartsdirektoratet etter søknad fra rederiet, og etter å ha gjennomført konsultasjon med norske rederi- og sjømannsorganisasjoner, tillate at to personer deler soverom. Spesielle grunner må gjøre unntaket nødvendig, og det må være sikkerhetsmessig forsvarlig.

Sjette ledd
For spesialskip er det ikke nødvendig å søke om dispensasjon for å ha soverom for to personer. Hvis to personer skal dele soverom, er det tilstrekkelig at rederiet sender inn dokumentasjon til

Sjøfartsdirektoratet som viser at forskriftens vilkår er oppfylt. Kravet om innsendelse av dokumentasjon er tatt inn i forskriften slik at Sjøfartsdirektoratet, for skip som skal ha sertifikat for arbeids- og levevilkår (MLC-sertifikat), skal kunne påføre erklæringen om arbeids- og levevilkår del I (Declaration of Maritime Labour Compliance – Part I) at det er innvilget et forskriftsmessig unntak fra kravet til enerom i MLC standard A3.1 nr. 9 bokstav a.

Sjuende ledd
I samsvar med Sjøfartsdirektoratets forvaltningspraksis presiseres det i sjuende ledd at det ikke er tillatt med flere enn fire personer per soverom på spesialskip. MLC standard A3.1 nr. 9 bokstav j, som bestemmer at det kan være flere enn fire personer per soverom på spesialskip, ble tatt inn i tidligere innredningsforskrift § 14 fjerde ledd bokstav b siste punktum i forbindelse med gjennomføringen av konvensjonen 20. august 2013. I praksis har Sjøfartsdirektoratets ikke tillatt mer enn fire personer per soverom på spesialskip.

Hvis rederiet ønsker soverom for tre eller fire personer på spesialskip, skal norske rederi- og sjømannsorganisasjoner konsulteres. Organisasjonene er allerede konsultert når det gjelder krav til soverom for to personer, og kravet til konsultasjon etter MLC standard A3.1 nr. 9 bokstav a dermed er oppfylt.

Åttende ledd
Bestemmelsen stiller krav om at utvalgte offiserer i tillegg til soverommet sitt skal ha privat dagrom eller et tilsvarende ekstraareal i tilknytning til soverommet. Det innebærer at de slipper å oppholde seg i rommet med sengen når de ikke sover, skal ha besøk eller representere, enten det tilstøtende rommet er et privat dagrom eller tilsvarende rom. Bestemmelsen åpner ikke for at kravet om ekstraareal kan løses ved å gjøre soverommet større. Vurderingstemaet for «tilsvarende» blir da om ekstraarealet har samme funksjon som et privat dagrom eller tilsvarende rom. Kravet om dagrom eller tilsvarende ekstraareal i tilknytning til soverom for skipsføreren, maskinsjefen og overstyrmannen, gjelder ikke for skip under 24 meter. På skip med bruttotonnasje under 3000, kan Sjøfartsdirektoratet etter skriftlig søknad fra rederiet innvilge unntak fra kravet etter konsultasjon med norske rederi- og sjømannsorganisasjoner.

Til § 21 Krav til størrelse på soverom
Paragrafen viderefører tidligere innredningsforskrift § 15 om krav til innredningens størrelse. Paragrafoverskriften er endret til «Krav til størrelse på soverom», fordi denne bedre beskriver paragrafens innhold.

Første ledd
Språket er forenklet sammenlignet med tidligere innredningsforskrift § 15, og det er laget en tabell med oversikt over krav til størrelse på soverom avhengig av skipstype, skipsstørrelse og antall personer per soverom. I tillegg videreføres de særskilte kravene knyttet opp mot stillingstype.

Annet ledd
For å legge til rette for enerom på skip med lengde (L) under 24 meter kan dørkarealet reduseres til 3,75 m² i enerom. Sjøfartsdirektoratet har konsultert norske rederi- og sjømannsorganisasjoner om dette.

På skip hvis kjøl er strukket eller som er på et tilsvarende byggetrinn 20. august 2013 eller senere, skal enkeltrom for sjøfolk som hovedregel ikke være mindre enn 4,5 m^2, jf. MLC standard A3.1 nr. 9 bokstav f liten bokstav i. Det følger imidlertid av MLC standard A3.1. nr. 9 bokstav g at på skip med bruttotonnasje under 3000, passasjerskip og spesialskip kan kravet til dørkareal reduseres for å skaffe soverom med enkeltkøye. Kravet til dørkareal på 3,75 m² samsvarer for øvrig med i ILO-konvensjon nr. 133 artikkel 5 nr. 1 bokstav a om krav til størrelse på enkeltrom på skip med bruttotonnasje under 3000.

Til § 22 Køyer
Paragrafen viderefører tidligere innredningsforskrift § 16. Det er bare krav om køye for alle som har sitt arbeid om bord, når det pga. av skipets drift er nødvendig med et sted å sove.

Til § 23 Inventar og annet utstyr i soverom

Fjerde ledd
I soverom skal det i utgangspunktet være bekvemme sitteplasser for minst én person mer enn rommet er bestemt for. På skip under 24 meter er det imidlertid tilstrekkelig med én sitteplass på soverommet når det ellers på skipet er arrangert tilstrekkelige rekreasjonssteder for de som har sitt arbeid om bord, jf. 23 fjerde ledd siste punktum. Bestemmelsen er i samsvar med Sjøfartsdirektoratets forvaltningspraksis.

Til § 24 Baderom mv.
Paragrafen viderefører i hovedsak tidligere innredningsforskrift § 20, med enkelte språklige forbedringer sett hen til MLC standard A3.1 nr. 11 bokstav c.

Sjette ledd
Paragrafens sjette ledd kodifiserer Sjøfartsdirektoratets forvaltningspraksis. I praksis kreves det bare atskilte baderom for kvinner og menn når det ut fra reglene for beregning av antall baderom er krav om mer enn ett baderom. Derfor er den nye hovedregelen at skip skal ha atskilte baderom for kvinner og menn, men det gjøres unntak for skip i innenriksfart med inntil seks personer som har sitt arbeid om bord.

Sjøfartsdirektoratets forvaltningspraksis og innredningsforskriften samsvarer nå med gjeldende rett for personer som jobber på land i Norge. I forskrift 6. desember 2011 nr. 1356 om utforming og innretning av arbeidsplasser og arbeidslokaler (arbeidsplassforskriften) § 3-6 annet ledd tillates felles vaskerom under forutsetning av at det er atskilt bruk av dem.

Til § 25 Vaske- og tørkerom for klær
Første til tredje ledd
Paragrafen viderefører i hovedsak tidligere innredningsforskrift § 21. Tidligere innredningsforskrift § 21 første ledd annet punktum om håndvask av klær er likevel ikke videreført, ettersom bestemmelsen ikke er aktuell for skip bygget 20. august 2013 eller senere.

Fjerde ledd
Sjøfartsdirektoratets forvaltningspraksis om unntaksmuligheter for passasjerskip uansett størrelse, er kodifisert i paragrafens fjerde ledd.

Kapittel 4 Bestemmelser om innredningen for skip med bruttotonnasje 50 eller mer hvis kjøl er strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn fra og med 1. november 1992 frem til 20. august 2013

Til § 26 Virkeområde for kapittel 4
Det fremgår av paragrafen at kapittelet gjelder for skip med bruttotonnasje 50 eller mer hvis kjøl er strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn fra og med 1. november 1992 frem til 20. august 2013.

Til § 27 Bygging
Paragrafen viderefører av tidligere innredningsforskrift § 10.

Første ledd
Kravet til søknad om unntak fra fastsatt takhøyde i tidligere innredningsforskrift, er ikke videreført i innredningsforskriften. For at lavere takhøyde i et område i innredningen skal være tillatt, må rederiet forsikre seg om at takhøyden er rimelig og ikke vil resultere i ubehag for de som har sitt arbeid om bord. Oppfyllelse av bestemmelsen vil kontrolleres i forbindelse med tilsyn.

Niende ledd
På lasteskip under 24 meter, og på passasjerskip uansett størrelse, kan Sjøfartsdirektoratet innvilge unntak fra kravet til et eget proviantrom i tillegg til bysse. Det samme gjelder for passasjerskip uansett størrelse. Oppbevaring av proviant skal i alle tilfeller skje på en hygienisk forsvarlig måte. Bestemmelsen er i samsvar med Sjøfartsdirektoratets forvaltningspraksis.

Til § 28 Belysning

Det er gjort endringer i krav til belysning i samsvar med Sjøfartsdirektoratets forvaltningspraksis.

Første ledd
Beskrivelsen av hva som regnes som «ordentlig opplyst» i tidligere innredningsforskrift § 13 annet ledd bokstav a, er ikke videreført fordi denne regnes som overflødig sett hen til de konkrete kravene til belysning i paragrafen.

Sjøfartsdirektoratet tillater soverom arrangert bare med kunstig lys på skip under 24 meter, der det ikke er mulig å arrangere soverommene med naturlig lys. Tidligere fulgte denne regelen av Sjøfartsdirektoratets forvaltningspraksis for skip under 24 meter, og for spesialskip fulgte dette forutsetningsvis av tidligere innredningsforskrift § 9 sjette ledd siste punktum om innredningens beliggenhet (nå innredningsforskriften § 8 sjuende ledd).

Til § 29 Soverom
Paragrafen viderefører i all hovedsak tidligere innredningsforskrift § 14. Det er bare krav om soverom når det pga. av skipets drift er nødvendig med et sted å sove.

Tidligere innredningsforskrift § 14 annet ledd bokstav f, om at forpleiningspersonalet ikke bør ha soverom sammen med det vaktgående mannskapet, er ikke videreført i innredningsforskriften. Se merknadene til § 20 ovenfor.

Til § 30 Krav til størrelse på soverom
Paragrafen viderefører tidligere innredningsforskrift § 15 om krav til innredningens størrelse. Paragrafoverskriften er endret til «Krav til størrelse på soverom», fordi denne bedre beskriver paragrafens innhold.

Første ledd
Språket er forenklet sammenlignet med tidligere innredningsforskrift § 15, og det er laget en tabell med oversikt over krav til størrelse på soverom avhengig av skipstype, skipsstørrelse og antall personer per soverom. I tillegg videreføres de særskilte kravene knyttet opp mot stillingstype.

Tredje ledd
For å legge til rette for enerom på lasteskip med lengde (L) under 24 meter, kan dørkarealet reduseres til 3,75 m² i enerom. Sjøfartsdirektoratet har gjennomført konsultasjon om dette med norske rederi- og sjømannsorganisasjoner.

Til § 31 Køyer
Paragrafen viderefører tidligere innredningsforskrift § 16. Det er bare krav om køye for alle som har sitt arbeid om bord, når det pga. av skipets drift er nødvendig med et sted å sove.

Til § 32 Inventar og annet utstyr i soverom
Se merknadene til § 23 ovenfor.

Til § 33 Baderom mv.
Paragrafen viderefører i hovedsak tidligere innredningsforskrift § 20, med enkelte språklige presiseringer sett hen til ILO-konvensjon nr. 133 artikkel 8 nr. 1.

Sjette ledd
Paragrafens sjette ledd kodifiserer Sjøfartsdirektoratets forvaltningspraksis. I praksis kreves det bare atskilte baderom for kvinner og menn når det ut fra reglene for beregning av antall baderom er krav om mer enn ett baderom. Derfor er den nye hovedregelen at skip skal ha atskilte baderom for kvinner og menn, men det gjøres unntak for skip i innenriksfart med inntil seks personer som har sitt arbeid om bord.

Sjøfartsdirektoratets forvaltningspraksis og innredningsforskriften samsvarer nå med gjeldende rett for personer som jobber på land i Norge. I forskrift 6. desember 2011 nr. 1356 om utforming og innretning av

arbeidsplasser og arbeidslokaler (arbeidsplassforskriften) § 3-6 annet ledd tillates felles vaskerom under forutsetning av at det er atskilt bruk av dem.

Til § 34 Vaske- og tørkerom for klær
Bestemmelsen viderefører tidligere innredningsforskrift § 21.

Kapittel 5 Bestemmelser om innredningen for skip med bruttotonnasje 50 eller mer hvis kjøl er strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn før 1. november 1992

Til § 35 Virkeområde for kapittel 5
Det fremgår av paragrafen at kapittelet gjelder for skip med bruttotonnasje 50 eller mer hvis kjøl er strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn før 1. november 1992.

Til § 36 Bygging
Paragrafen viderefører tidligere innredningsforskrift § 10.

Første ledd
Kravet til søknad om unntak fra fastsatt takhøyde i tidligere innredningsforskrift, er ikke videreført i innredningsforskriften. For at lavere takhøyden i et område i innredningen skal være tillatt, må rederiet forsikre seg om at takhøyden er rimelig og ikke vil resultere i ubehag for de som har sitt arbeid om bord. Oppfyllelse av bestemmelsen vil kontrolleres i forbindelse med tilsyn.

Til § 37 Belysning
Det er gjort endringer i krav til belysning i samsvar med Sjøfartsdirektoratets forvaltningspraksis.

Første ledd
Beskrivelsen av hva som regnes som «ordentlig opplyst» i tidligere innredningsforskrift § 13 annet ledd bokstav a, er ikke videreført fordi denne regnes som overflødig sett hen til de konkrete kravene til belysning i paragrafen.

Sjøfartsdirektoratet tillater soverom arrangert bare med kunstig lys på skip under 24 meter, der det ikke er mulig å arrangere soverommene med naturlig lys. Tidligere fulgte denne regelen av Sjøfartsdirektoratets forvaltningspraksis for skip under 24 meter, og for spesialskip fulgte dette forutsetningsvis av tidligere innredningsforskrift § 9 sjette ledd siste punktum om innredningens beliggenhet (nå innredningsforskriften § 8 sjuende ledd).

Til § 38 Soverom
Paragrafen viderefører i all hovedsak tidligere innredningsforskrift § 14. Det er bare krav om soverom når det pga. av skipets drift er nødvendig med et sted å sove.

Tidligere forskrift § 14 annet ledd bokstav f, om at forpleiningspersonalet ikke bør ha soverom sammen med det vaktgående mannskapet, er ikke videreført i innredningsforskriften. Se merknadene til § 20 ovenfor.

Til § 39 Krav til størrelse på soverom
Paragrafen viderefører tidligere innredningsforskrift § 15 om krav til innredningens størrelse. Paragrafoverskriften er endret til «Krav til størrelse på soverom», fordi denne bedre beskriver paragrafens innhold.

Første ledd
Språket er forenklet sammenlignet med tidligere innredningsforskrift § 15, og det er laget en tabell med oversikt over krav til størrelse på soverom avhengig av skipstype, skipsstørrelse og antall personer per soverom. I tillegg videreføres de særskilte kravene knyttet opp mot stillingstype.

Tredje ledd

For å legge til rette for enerom på lasteskip med lengde (L) under 24 meter, kan dørkarealet reduseres til 3,75 m² i enerom. Sjøfartsdirektoratet har gjennomført konsultasjon om dette med norske rederi- og sjømannsorganisasjoner.

Til § 40 Køyer
Paragrafen viderefører tidligere innredningsforskrift § 16. Det er bare krav om køye for alle som har sitt arbeid om bord, når det pga. av skipets drift er nødvendig med et sted å sove.

Til § 41 Inventar og annet utstyr i soverom
Se merknadene til § 23 ovenfor.

Til § 42 Baderom mv.
Paragrafen videreføreri hovedsak tidligere innredningsforskrift § 20, med enkelte språklige presiseringer sett hen til ILO-konvensjon nr. 92 artikkel 13 nr. 4.

Femte ledd
Paragrafens femte ledd kodifiserer Sjøfartsdirektoratets forvaltningspraksis. I praksis kreves det bare atskilte baderom for kvinner og menn når det ut fra reglene for beregning av antall baderom er krav om mer enn ett baderom. Derfor er den nye hovedregelen at skip skal ha atskilte baderom for kvinner og menn, men det gjøres unntak for skip i innenriksfart hvor inntil seks personer har sitt arbeid om bord.

Sjøfartsdirektoratets forvaltningspraksis og innredningsforskriften samsvarer nå med gjeldende rett for personer som jobber på land i Norge. I forskrift 6. desember 2011 nr. 1356 om utforming og innretning av arbeidsplasser og arbeidslokaler (arbeidsplassforskriften) § 3-6 annet ledd tillates felles vaskerom under forutsetning av at det er atskilt bruk av dem.

Til § 43 Vaske- og tørkerom for klær
Paragrafen viderefører tidligere innredningsforskrift § 21.

Kapittel 6 Felles bestemmelser om kost, drikkevann, forpleining og renhold mv.
Til § 44 Virkeområde for kapittel 6
Det fremgår av paragrafen at kapittelet gjelder for alle skip som er omfattet av forskriften, jf. § 1.

Til § 45 Kosthold og hygiene
Paragrafen viderefører tidligere innredningsforskrift §§ 26, 27 og 28.

Første ledd
Bestemmelsen viser til normene for kosthold fastsatt av Nasjonalt råd for ernæring. Nasjonalt råd for ernæring er fagrådet for ernæring, som skal styrke myndighetenes fagrolle ved å gi kunnskapsbaserte råd i arbeidet med kosthold, ernæring og helse i befolkningen og i helsetjenesten.

Til § 46 Drikkevann
Paragrafen viderefører tidligere innredningsforskrift § 30, med mindre unntak.

I tidligere innredningsforskrift § 30 annet ledd, sto det at drikkevannet om bord skal oppfylle krav til kvalitet i forskrift 4. desember 2001 nr. 1372 (drikkevannsforskriften), mens det i innredningsforskriften § 46 bare er vist til gjeldende drikkevannsforskrift i forbindelse med prøvetaking av drikkevann. Det bemerkes at det i forskrift 22. desember 2016 nr. 1868 om vannforsyning og drikkevann (drikkevannsforskriften), står at «[f]or innretninger på norsk kontinentalsokkel og norske luft- og sjøfartøyer gjelder forskriften dersom drikkevannet på disse ikke er særskilt regulert i annet regelverk». Dette innebærer at drikkevannsforskriftens krav til kvalitet også gjelder på skip.

Tidligere innredningsforskrift § 30 femte ledd om «Helsedepartementets» forskrifter er ikke videreført. Virkeområdet for eventuelle forskrifter som Helse- og omsorgsdepartementet «kan gi», vil fremgå av disse forskriftenes virkeområdebestemmelser.

Til § 47 Håndbøker og annen informasjon
Paragrafen viderefører tidligere innredningsforskrift § 29.

Til § 48 Forholdsregler ved utbrudd av sykdom forårsaket av mat eller drikkevann
Paragrafen viderefører tidligere innredningsforskrift § 31, men den er omstrukturert. Videre er kravet til rapportering til Statens helsetilsyn tatt bort. Begrunnelsen for å fjerne dette kravet, er at det må være opp til Statens helsetilsyn å vurdere hvilke rapporter som ønskes tilsendt.

Til § 49 Renhold og hygiene i bysse
Paragrafen viderefører tidligere innredningsforskrift § 32, men krav til tømming av matavfall er tatt ut av bestemmelsen fordi dette reguleres av annet regelverk.

Til § 50 Alminnelig renhold og oppussing av rom for de som har sitt arbeid om bord
Paragrafen viderefører i hovedsak tidligere innredningsforskrift § 33. Detaljreguleringen i tidligere innredningsforskrift § 33 femte ledd annet punktum om innlevering av sengetøy etc., videreføres imidlertid ikke. Det overlates altså til rederiet å avgjøre når sengetøy etc. skal leveres inn. Tidligere innredningsforskrift § 33 sjuende ledd om dekksdagbok videreføres heller ikke i forskriften, fordi krav til føring av dekksdagbok med hensyn til drikkevann og kost er tatt inn i forskrift 15. september 1992 nr. 693 om innretning og føring av dagbøker på skip og flyttbare innretninger § 15 sjette ledd bokstav a.

Kapittel 7 Avsluttende bestemmelser

Til § 51 Dispensasjoner
Tidligere innredningsforskrift § 4 om fravik videreføres ikke. I stedet er en ny generell dispensasjonsparagraf fastsatt i tråd med Sjøfartsdirektoratets nye retningslinjer for forskriftsarbeid.

Det bemerkes at forskriften i tillegg har følgende dispensasjonsbestemmelser:

- § 7 femte ledd
- § 11 femte ledd
- § 18 niende ledd
- § 20 sjette ledd
- § 24 åttende ledd.

Videre gir enkeltbestemmelser i forskriften mulighet for særskilte unntak etter konsultasjon med norske rederi- og sjømannsorganisasjoner, som følger:

- § 13 annet og åttende ledd
- § 20 femte, sjuende, åttende og niende ledd
- § 21 fjerde ledd
- § 25 fjerde ledd.

Første ledd
Sjøfartsdirektoratet kan godkjenne andre løsninger enn de som kreves etter forskriften, når det dokumenteres at løsningene er likeverdige med forskriftens krav. Rederiet må sende skriftlig søknad om dispensasjon til Sjøfartsdirektoratet, som deretter foretar en skjønnsmessig vurdering av søknaden. Bestemmelsen legger til rette for at rederiet kan bruke en annen dokumenterbar likeverdig løsning enn den som fremgår av et gitt forskriftskrav.

Annet ledd
Etter annet ledd kan Sjøfartsdirektoratet unnta skip fra ett eller flere av kravene i forskriften, hvis rederiet søker skriftlig om unntak og godtgjør at enten vilkåret i bokstav a eller b er oppfylt. Rederiet må sende skriftlig søknad om dispensasjon til Sjøfartsdirektoratet. Søknaden skal inneholde all relevant informasjon for vurderingen av om vilkårene for dispensasjon er oppfylt. Se mer nedenfor under beskrivelsen av bestemmelsens bokstav a og b.

I tillegg er det et vilkår at dispensasjonen ikke må være i strid med den internasjonale konvensjon om arbeids- og levevilkår (Maritime Labour Convention – MLC), som gjelder for skip som opererer i fartsområde 3/klasse D eller større fartsområder. For skip hvis kjøl er strukket eller som var på et

tilsvarende byggetrinn før 20. august 2013, gjelder kravene om skips konstruksjon og utrustning i ILO-konvensjon nr. 92 og 133 i stedet for kravene om dette i MLC kapittel 3, jf. MLC regel 3.1 nr. 2.

Sjøfartsdirektoratet legger til grunn at det skal mer til for å få dispensasjon fra krav i forskriften som er en konkretisering av bindende minstestandarder i MLC A3.1 nr. 6 til 17, enn det som kreves for å få dispensasjon fra forskriftskrav som ikke har sitt utgangspunkt i MLCs bindende minstestandarder. Samtidig understrekes det at hovedregelen i alle tilfeller, er at det bare i spesielle unntakstilfeller kan bli aktuelt å gi dispensasjon fra kravene i forskriften.

Bokstav a
Bokstav a gir hjemmel for unntak fra krav som ikke er vesentlig, når unntaket vurderes som sikkerhetsmessig forsvarlig. At et forskriftskrav ikke er vesentlig vil si at det anses å være mindre vesentlig vurdert opp mot de ekstraordinære grunnene som danner grunnlaget for dispensasjonen. I saksbehandlingen av slike dispensasjonssøknader vil det være naturlig å legge til grunn en samfunnsøkonomisk vurdering av konsekvenser. En dispensasjon etter bokstav a kan bare gis hvis et unntak fra det aktuelle forskriftskravet vil gi en løsning som totalt sett er sikkerhetsmessig forsvarlig. Begrepet «sikkerhetsmessig forsvarlig» betyr at det må foretas vurderinger både ut fra hensynet til å trygge liv og helse, miljø og materielle verdier.

Bokstav b
Bokstav b gir hjemmel for unntak fra forskriftens krav hvis kompenserende tiltak vil opprettholde samme sikkerhetsnivå som kravet i forskriften. Begrepet «kompenserende tiltak» er relativt vidt, og vil kunne omfatte en rekke tiltak som innebærer at forskriftens sikkerhetsnivå opprettholdes.

Tredje ledd
I tredje ledd er det tatt inn en bestemmelse om at Sjøfartsdirektoratet skal gjennomføre konsultasjon med norske rederi- og sjømannsorganisasjoner før det gis dispensasjon fra § 7 om generelle krav til innredningen. Begrunnelsen for konsultasjonsplikten, er et ønske om å ivareta interessene til arbeidslivets parter når direktoratet skal vurdere unntak fra § 7; en bestemmelse som etter direktoratets mening på en balansert måte ivaretar interessene både til rederiene og de som har sitt arbeid om bord.

Fjerde ledd
Fjerde ledd viderefører tidligere innredningsforskrift § 35 om muligheten for dispensasjon for skip med «besetning med forskjellige nasjonale vaner og skikker». Bestemmelsen er forenklet i samsvar med MLC standard A3.1 nr. 19. Rederiet må sende skriftlig søknad om dispensasjon til Sjøfartsdirektoratet, og dispensasjon kan bare innvilges etter konsultasjon med norske rederi- og sjømannsorganisasjoner.

Lars Alvestad
fungerende sjøfartsdirektør e.f.

Bjørn Egil Pedersen
avdelingsdirektør

Dette dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Vedlegg
Innredningsforskriften
Høringsmatrise

Forskrift 21. april 2017 om innredning, rekreasjonstilbud, kost og forpleining på skip

Fastsatt av Sjøfartsdirektoratet 21. april 2017 med hjemmel i lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven) §§ 2, 6, 9, 21, 22, 25, 26, 28 a, 29, 30, 43 og 47, jf. kgl. res. 16. februar 2007 nr. 171 og delegeringsvedtak 31. mai 2007 nr. 590.

Kapittel 1 Innledende bestemmelser

§ 1 *Virkeområde*

(1) Forskriften gjelder innredning, rekreasjonstilbud, kost og forpleining for de som har sitt arbeid på norske

a) passasjerskip
b) lasteskip
c) lektere som på grunn av sin operasjon har personell om bord som utfører oppgaver utover operasjoner knyttet til fortøyning eller klargjøring til slep.

(2) Forskriften gjelder ikke for skip som er omfattet av forskrift 17. juni 2014 nr. 768 om særlige regler for skip som er vernet eller fredet og fører flere enn 12 passasjerer.

§ 2 *Nye krav til skip bygget før 1. november 1992*

(1) Skip med bruttotonnasje mellom 50 og 500, hvis kjøl er strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn før 1. november 1992, kan pålegges å oppfylle bestemmelsene i forskriften her ved

a) ombygging
b) større reparasjon der innredningen berøres
c) utilstrekkelig innredning.

(2) Et vedtak om pålegg etter første ledd kan bare treffes etter en konkret vurdering av sikkerheten om bord, ut fra skipets generelle byggetekniske utførelse, utstyr, arrangement og tilstand.

§ 3 *Definisjoner*

I forskriften betyr:

a) «drikkevann»: vann til drikke, matlaging og personlig hygiene
b) «hvilerom»: pauserom som bare er til bruk for de som har sitt arbeid om bord
c) «innredning»: oppholdsrom, soverom, kontorer, radiorom, korridorer, sanitærrom, sykerom, bysse, proviant-, kjøle- og fryserom, hvilerom mv.
d) «offiser»: andre offiserer enn skipsføreren, som er offiserer etter den til enhver tid gjeldende forskrift om kvalifikasjonskrav og sertifikater for sjøfolk, og som har denne stillingsbetegnelsen om bord
e) «oppholdsrom»: saler, spiserom, salonger, dagrom og lignende permanent innelukkede rom
f) «spesialskip»: lasteskip som er sertifisert etter IMO Code of Safety for Special Purpose Ships.

Kapittel 2 Felles bestemmelser om dokumentasjon og innredningen

§ 4 *Virkeområde for kapittel 2*

Paragrafene 5 til 16 gjelder for skip

a) hvis kjøl er strukket eller som er på et tilsvarende byggetrinn 20. august 2013 eller senere
b) med bruttotonnasje 50 eller mer hvis kjøl er strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn før 20. august 2013.

§ 5 *Adressat og tidsfrister for dokumentasjon*

(1) For skip som skal ha sertifikat som utstedes av Sjøfartsdirektoratet, skal tegninger og annen relevant dokumentasjon sendes til Sjøfartsdirektoratet.

(2) For skip som skal ha sertifikat som utstedes av anerkjent klassifikasjonsselskap, skal tegninger og annen relevant dokumentasjon sendes til vedkommende klassifikasjonsselskap.

(3) For skip som skal ha fartøyinstruks som utstedes av godkjent foretak, skal tegninger og annen relevant dokumentasjon sendes til vedkommende foretak.

(4) Når Sjøfartsdirektoratet ikke har fastsatt konkrete tidsfrister for å sende inn dokumentasjon, skal tegninger og annen dokumentasjon sendes inn tidligst mulig etter at melding om nybygg er sendt, eller tidligst mulig etter at det er tatt en avgjørelse om ombygging eller større reparasjon der innredningen berøres.

§ 6 *Krav til dokumentasjon*

(1) For å dokumentere at kravene i forskriften her er oppfylt, skal rederiet sende inn følgende dokumentasjon for nybygg:

a) generalarrangementstegning i plan og profil
b) skalerte innredningstegninger som klart viser plasseringen av innredningen, arealet av soverom, oppholdsrom og områder på åpent dekk med adgang for de som har sitt arbeid om bord, og størrelsen på køyer og skap i soverom
c) tegning av ventilasjonsarrangementet i innredningen med tilhørende beskrivelse av anleggets tekniske hoveddata. Oppvarmings- og kjølekapasitet skal være angitt for klimaanlegg.

(2) Ved større forandringer i innredningen skal tegninger over planlagte forandringer sendes inn i samsvar med første ledd. Ved mindre ominnredninger er det tilstrekkelig å sende inn generalarrangementstegning og tegninger av forandringene som skal gjøres.

§ 7 *Generelle krav til innredningen*

(1) De som har sitt arbeid om bord, skal ha tilgang på innredning i samsvar med forskriften her. For lektere fastsetter Sjøfartsdirektoratet krav til innredningen i hvert enkelt tilfelle, avhengig av lekterens bemanning, fartsområde, konstruksjon og operasjonelle forhold.

(2) For lasteskip med bruttotonnasje under 500 og passasjerskip, der arbeidsordningen er slik at hviletiden avvikles på land utenfor egen bolig, skal soverom, dagrom, bysse, spiserom, toalett og baderom arrangeres samlet på land. Innredning som er arrangert på land, skal oppfylle samme standard som kreves i forskriften her når det gjelder antall, størrelse, utrustning, ventilasjon, oppvarming og belysning. Selv om hviletiden avvikles på land, skal det likevel være hvilerom og toalett om bord.

(3) Hvilerom etter annet ledd skal være utrustet for oppvarming av mat og med plass til å spise for det antall personer som sannsynligvis skal bruke rommet samtidig. På lasteskip skal det i tillegg være liggeplass i hvilerommet for alle som har sitt arbeid om bord.

(4) For passasjerskip kan hvilerom etter annet ledd arrangeres på land i stedet for på skipet, hvis de som har sitt arbeid om bord, har en arbeidsordning som gir mulighet for pauser på land i løpet av arbeidstiden.

(5) Sjøfartsdirektoratet kan etter skriftlig søknad fra rederiet unnta skip med største lengde under 15 meter fra kravene i tredje ledd.

(6) Ved bygging og ombygging skal rederiet sende inn informasjon til Sjøfartsdirektoratet om sted for avvikling av hviletid før innredningsfasiliteter arrangeres på land i samsvar med annet og fjerde ledd. Hvis hvilerom arrangeres på land i samsvar med fjerde ledd, skal rederiet også legge ved informasjon om hvor pauser skal avvikles i løpet av arbeidstiden, samt tidspunktet for og varigheten av pausene. For passasjerskip som går i rutefart, skal rederiet i tillegg legge ved rutetabell.

§ 8 *Innredningens plassering i skipet*

(1) Innredningens plassering, konstruksjon og arrangement, samt atkomsten til innredningen, skal gi beskyttelse mot vær og sjø, samt isolere mot varme, kulde, sterk støy og utslipp fra andre deler av skipet.

(2) Innredningen skal ikke plasseres forut for kollisjonsskottet. For skip som ikke har krav om kollisjonsskott, skal soverom og oppholdsrom ikke plasseres forut for 0,05 L (m) av forre perpendikulær.

(3) På tankskip skal innredningen ikke plasseres over lastetanker, avfallsoljetanker og pumperom, eller over kofferdammer som skiller lastetankene eller avfallsoljetankene fra øvrige deler av skipet.

(4) Dørken i innredningen skal ligge over sommerlastemerket.

(5) For passasjerskip med bruttotonnasje 50 eller mer kan Sjøfartsdirektoratet etter skriftlig søknad fra rederiet tillate at innredningen plasseres slik at dørken i innredningen ligger inntil 1

meter under sommerlastemerket i liten kystfart og større fartsområder, og inntil 1,20 meter under sommerlastemerket i mindre fartsområder enn liten kystfart.
(6) På lasteskip med bruttotonnasje under 500 i fartsområde liten kystfart eller mindre, tillater Sjøfartsdirektoratet at dørken i innredningen plasseres inntil 2 meter under sommerlastemerket når innredningen har

a) to rømningsveier som til enhver tid er tilgjengelige
b) et tilstrekkelig antall lensealarmer med lydstyrke til å vekke sovende personell ved eventuell vanninntrenging.

(7) På spesialskip kan innredningen plasseres under lastelinjen hvis det er tilfredsstillende lys og ventilasjon, men ikke i noe tilfelle rett under områder med mye støy.
(8) Sanitærrom skal plasseres i nær tilknytning til soverommene.
(9) Det er tillatt med dør fra soverom for to personer til baderom hvis baderommet bare er beregnet for vedkommende soverom. Det er tillatt med dør fra to soverom til baderom hvis begge soverommene er enerom og baderommet bare er til bruk for beboerne på disse soverommene.
(10) Sykerom skal være arrangert slik at det er lett å komme til med båre, og det skal være plassert lengst mulig vekk fra støykilder som maskinrom, propell, baugpropell mv.
(11) Bysse og proviant-, kjøle- og fryserom skal ha en hensiktsmessig plassering. Byssa skal være plassert slik at det er hensiktsmessig atkomst til spiserommene, og så nær oppbevaringsrommene som praktisk mulig. Oppbevaringsrommene skal plasseres slik at provianten ikke blir dårlig eller ødelagt som en følge av kondens, sterk varme, forurensning eller skadedyr mv.

§ 9 *Ventilasjon*
(1) Soverom og spiserom skal være godt ventilert. Ventilasjonssystemet skal være regulerbart for å sikre god luft og tilstrekkelig luftsirkulasjon under alle vær- og klimaforhold. På skip bygget 20. august 2013 eller senere skal ventilasjonsanlegget i tillegg være konstruert for å hindre eller kontrollere spredning av sykdommer.
(2) I innredning som ligger umiddelbart over brennoljetanker, skal det være mekanisk avtrekk direkte til friluft.
(3) Fra vaske- og tørkerom og sanitærrom skal det være mekanisk avtrekk direkte til friluft uavhengig av andre deler av lokalene.
(4) Fra sykerom skal det være avtrekk direkte til friluft uavhengig av andre avtrekkskanaler. Kravet gjelder også for naturlig ventilasjon.
(5) Ventilasjonsanlegget skal ha kapasitet til å tilføre hvert rom i innredningen minst 30 m³ frisk luft per person per time. Radiorom skal ha minst ti luftvekslinger per time.
(6) Inntak og utløp for ventilasjonsluft skal være regulerbart. Utløp fra soverom til korridorer skal ha lydfelle. Det samme gjelder for andre rom der det er nødvendig å redusere støy.
(7) Ventilasjonsluften skal kunne stenges av i soverom og oppholdsrom. Hvis det ikke er automatisk luftavstenging, skal ventilasjonssystemet kunne stanses både fra broen og fra minst ett annet sted utenfor innredningen. Hovedinntak og hovedutløp i alle ventilasjonssystemer skal kunne lukkes utenfor vifterommet i tilfelle brann.
(8) Skip skal ha reservemateriell til ventilasjonsanlegg om bord, som skal være i samsvar med anbefaling fra ventilasjonsanleggets produsent eller leverandør.
(9) På skip som har sertifikat for europeisk fart, eller som har sertifikat for uinnskrenket fartsområde og seiler mellom 40° N og 40° S, skal soverom og oppholdsrom utstyres med klimaanlegg dimensjonert etter følgende krav:

a) Det skal kunne oppnås en innetemperatur på 27 °C med ca. 50 % relativ fuktighet ved en utetemperatur på 35 °C med ca. 70 % relativ fuktighet. Det skal ikke benyttes mer enn 50 % returluft.
b) Anleggets kjølemaskineri og luftkjølere skal være tilpasset slik at en innetemperatur på 24 °C med ca. 50 % fuktighet skal kunne oppnås ved en utetemperatur på 28 °C med ca. 80 % relativ fuktighet.

c) Kravene i bokstav a og b skal kunne oppnås basert på den friskluftmengde som er angitt i femte ledd.

(10) Skip som har sertifikat for fartsområder der det ikke kreves klimaanlegg, skal ha mekanisk ventilasjon.

(11) Skip med bruttotonnasje 200 eller mer og alle skip i utenriksfart skal ha tilstrekkelig mekanisk regulerbar ventilasjon i bysse og proviantrom. Kravet gjelder uansett andre krav til ventilasjonssystemer om bord.

§ 10 *Oppvarming*

(1) Innredningen skal ha oppvarmingsanlegg som er dimensjonert for å holde en temperatur på minst 20 °C under alle værforhold som kan tenkes å inntreffe under skipets fart. Proviantrom, kjøle- og fryserom er unntatt fra kravet.

(2) Oppvarmingsanlegg skal alltid kunne settes i drift når de som har sitt arbeid om bord, bor eller arbeider om bord.

(3) Oppvarmingen skal skje ved hjelp av varmt vann, varm luft eller elektrisitet. På skip hvis kjøl er strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn før 20. august 2013, kan oppvarmingen skje ved hjelp av damp.

(4) På skip der oppvarmingen skjer ved ovn, skal ovnen være sikkert installert og avskjermet. Radiatorer og andre varmeapparater skal være plassert, og om nødvendig avskjermet, på en slik måte at risiko for brann, fare eller ulemper for beboerne unngås.

(5) Oljeovner og transportable ovner er ikke tillatt.

§ 11 *Toalett*

(1) Skip skal ha toalett eller toaletter som bare er til bruk for de som har sitt arbeid om bord. Det skal minst være ett toalett for hver sjette person eller færre, som ikke har privat toalett i tilknytning til soverom. På toalettrom skal det være håndvask med varmt og kaldt drikkevann.

(2) Toalettene skal være plassert slik at det er god tilgjengelighet fra soverom, bro, maskinrom, kontrollrom, bysse og andre rom til bruk for de som har sitt arbeid om bord. For lasteskip med bruttotonnasje 1000 eller mer skal det i tillegg være et særskilt toalett for personer som bare utfører arbeid om bord mens skipet ligger i havn.

(3) Skip skal ha atskilte toaletter for kvinner og menn. Skip i innenriksfart med inntil seks personer som har sitt arbeid om bord, kan ha ett felles toalett for kvinner og menn.

(4) Når det er mer enn ett toalett i rommet, skal hvert toalett skjermes og utstyres med dør. Det samme gjelder for toaletter i vaske- og tørkerom og felles sanitærrom. Toalettskålene skal ha sete og et effektivt spylesystem.

(5) Sjøfartsdirektoratet kan etter skriftlig søknad fra rederiet tillate spesielle arrangementer eller en reduksjon av antall toaletter som kreves, på

a) passasjerskip som normalt brukes til reiser som varer mindre enn fire timer

b) skip bygget før 20. august 2013 når det er flere enn 100 personer som har sitt arbeid om bord.

§ 12 *Sykerom*

(1) Skip med femten personer eller flere som har sitt arbeid om bord, skal ha særskilt sykerom når skipet normalt brukes til reiser som varer mer enn tre dager.

(2) Skip som går i stor kystfart eller mindre fartsområder er unntatt fra kravet etter første ledd.

(3) Arrangementet av inngang, køyer, belysning, ventilasjon, oppvarming og vannforsyning skal være utformet slik at pasientene kan få nødvendig behandling, stell og komfort under alle værforhold.

(4) Sjøfartsdirektoratet avgjør hvor mange køyer det skal være i sykerommet.

(5) Det skal være ett toalett som bare skal brukes av pasientene i sykerommet, enten som en del av sykerommet eller i sykerommets umiddelbare nærhet.

(6) Sykerommet skal ikke brukes til annet enn behandling av syke personer.

§ 13 *Oppholdsrom, kontor og rekreasjonstilbud*

(1) Skip skal ha spiserom for de som har sitt arbeid om bord. Spiserommet skal være utstyrt og innredet slik at det er nok bord og sitteplasser for det antall personer som sannsynligvis skal bruke rommet samtidig.

(2) Spiserom skal være plassert atskilt fra soverom. På skip med bruttotonnasje under 3000 kan Sjøfartsdirektoratet etter skriftlig søknad fra rederiet tillate unntak fra kravet etter konsultasjon med norske rederi- og sjømannsorganisasjoner. Spesielle grunner må gjøre unntaket nødvendig, og det må være sikkerhetsmessig forsvarlig.

(3) Oversiden av bord og sitteplasser skal være av fuktbestandig materiale. Oversidene skal være uten sprekker og enkle å holde rene.

(4) Dørkarealet i spiserom skal være minst 1,00 m² per person.

(5) Skip med bruttotonnasje 200 eller mer skal ha innretninger for kaldt og varmt drikkevann i spiserommet.

(6) På skip med bruttotonnasje under 500 kan spiserom være dimensjonert, møblert og utstyrt slik at de også er egnet som dagrom. Dørkarealet i slike kombinerte rom skal være minst 2,00 m² per person som rommet er bestemt for.

(7) På skip med bruttotonnasje 500 eller mer skal det være minst ett separat dagrom.

(8) Det skal være separate kontorer eller ett felles skipskontor til bruk for dekks- og maskinavdelingene på skip med bruttotonnasje 3000 eller mer hvis kjøl er strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn før 20. august 2013, og på alle skip hvis kjøl er strukket eller som er på et tilsvarende byggetrinn 20. august 2013 eller senere. På skip med bruttotonnasje under 3000 hvis kjøl er strukket eller som er på et tilsvarende byggetrinn 20. august 2013 eller senere, kan Sjøfartsdirektoratet etter skriftlig søknad fra rederiet tillate unntak fra kravet etter konsultasjon med norske rederi- og sjømannsorganisasjoner. Spesielle grunner må gjøre unntaket nødvendig, og det må være sikkerhetsmessig forsvarlig.

(9) På skip med bruttotonnasje 50 eller mer hvis kjøl er strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn fra og med 1. november 1992 frem til 20. august 2013, skal det være dagrom. Dagrom skal ligge bekvemt til og være utstyrt slik at de er egnet for rekreasjon. Minst ett dagrom skal som et minstemål ha bokhylle, lesestoff, skriveutstyr, og eventuelt spill. På skip med bruttotonnasje 8000 eller mer, skal det i tillegg være et hobby- og spillerom og et rom eller bibliotek der det kan vises film eller tv, og anskaffelse av svømmebasseng skal vurderes. Rederiet skal også:

a) iverksette tiltak for å sikre at videresending av post skjer så raskt og pålitelig som mulig

b) vurdere tiltak som sikrer at de som har sitt arbeid om bord, raskt kan få tillatelse til å få sin partner, slektninger og venner på besøk om bord når skipet ligger i havn

c) vurdere om de som har sitt arbeid om bord, iblant kan få ha sin partner med på sjøreiser.

(10) På skip hvis kjøl er strukket eller som er på et tilsvarende byggetrinn 20. august 2013 eller senere, skal rederiet

a) sørge for at rekreasjonstilbudene om bord oppfyller kravene i niende ledd
b) foreta løpende vurderinger av rekreasjonstilbud som er listet opp i paragrafen her, for å sikre at de er i samsvar med tekniske, driftsmessige og andre endringer i skipsfartsnæringen som kan medføre endret behov for de som har sitt arbeid om bord
c) ha skriftlig dokumentasjon på vurderingen av rekreasjonstilbud etter bokstav b, som skal være tilgjengelig for kontroll om bord

(11) På skip hvis kjøl er strukket eller som er på et tilsvarende byggetrinn 20. august 2013 eller senere, skal følgende gratis rekreasjonstilbud vurderes der det lar seg gjøre:

a) tv-visning og mottak av radiosendinger
b) idrettsutstyr, herunder trimutstyr, bordspill og dekksspill
c) svømmebasseng
d) et bibliotek med fagrelaterte og andre bøker, med tilstrekkelig beholdning for hele reisens varighet, og med utskiftning med rimelige mellomrom
e) utstyr for håndverksaktiviteter til rekreasjonsformål
f) elektronisk utstyr, slik som radio, tv, videoopptakere, DVD-/CD-spiller og personlig datamaskin med programvare

g) rimelig adgang til telekommunikasjon mellom skip og land, samt e-post og internettilkobling der det er tilgjengelig, eventuelt med brukeravgifter på et rimelig nivå.

§ 14 *Bysse*

(1) Det skal være bysse på skip hvis kjøl er strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn 1. november 1992 eller senere, hvis skipet har bruttotonnasje over 100 eller rederiet holder kosten på skipet.
(2) Byssa skal ha en planløsning, konstruksjon og utførelse tilpasset skipets størrelse og antall personer om bord. Byssa og innretningene i byssa skal ha en kvalitet som til enhver tid sikrer at mat og drikke er av god hygienisk og kvalitetsmessig standard.
(3) Det skal være tilstrekkelig utstyr i byssa for tilberedning av mat og rengjøring.
(4) Det skal være hensiktsmessig skap- og hylleplass for utstyr m.m. i byssa, og rengjøringsutstyr skal plasseres i et eget skap.
(5) Byssa skal ha særskilt utslagsvask og et arrangement for avfallshåndtering.
(6) Byssa skal ha vaskekum med kaldt og varmt drikkevann for håndvask. Utslagsvask etter femte ledd kan erstatte vaskekum for håndvask, forutsatt at kranen på utslagsvasken har en sensor for berøringsfri betjening eller et langt håndtak som kan betjenes med albuene.
(7) Byssa skal ha minst to oppvaskkummer med kaldt og varmt drikkevann. Hvis det er et separat rom for oppvask av skaffetøy om bord, skal det være minst to oppvaskkummer i oppvaskavdelingen, og minst én oppvaskkum med kaldt og varmt drikkevann i byssa. Den ene oppvaskkummen i oppvaskavdelingen kan erstattes med oppvaskmaskin.
(8) På lasteskip med mer enn 15 personer om bord, og på passasjerskip med servering av passasjerer, skal det være oppvaskmaskin. Instruks om renhold og ettersyn skal være oppslått ved siden av oppvaskmaskinen. Instruksen skal være basert på informasjon fra produsenten av oppvaskmaskinen.

§ 15 *Proviant-, kjøle- og fryserom*

(1) Proviantrom skal ha en hensiktsmessig plassering, størrelse og funksjonell innredning for lagring av proviant, og skal innredes slik at varer ikke kan plasseres direkte på dørken.
(2) På skip der det etter fartsområdet er behov for å ha mat som må kjøles og fryses, skal det være kjølerom og fryserom. Uansett klimaforhold skal temperaturen ikke være høyere enn 4 °C i kjølerom og minus 18 °C i fryserom.
(3) Dør til kjøle- og fryserom skal kunne åpnes fra begge sider. Når kjøle- og fryserom er så store at personalet kan gå inn i dem, skal det være alarmsystem fra rommene til byssa og et annet sted som vanligvis er bemannet. Det skal være mulig å lese av temperatur fra utsiden av kjøle- og fryserom.
(4) Løpende inspeksjoner skal foretas med hensyn til områder og utstyr som brukes til lagring av proviant. Resultatet av inspeksjonene skal dokumenteres og være tilgjengelig for kontroll om bord.

§ 16 *Garderobe, beskyttelsesutstyr og adgang til åpent dekk*

(1) De som har sitt arbeid om bord, skal ha hvert sitt låsbare garderobeskap. Skapet skal ha tilstrekkelige ventilasjonsåpninger og knagger for oppbevaring av arbeidsklær. Skapene skal plasseres i nærheten av den enkeltes soverom, men de skal ikke plasseres inne i soverom. Skapene kan også plasseres i forbindelse med omkledningsrom.
(2) På skip som seiler i tropiske farvann eller i andre farvann der insekter er en plage, skal det være insektnett foran lysventiler, luftrør, luftinntak til det mekaniske ventilasjonsanlegg og dører til åpent dekk. I luftkondisjonert innredning er det tilstrekkelig med insektnett ved utgangsdørene i korridorene.
(3) Det skal være adgang til ett eller flere områder på åpent dekk for de som har sitt arbeid om bord. Størrelsen på slike områder skal stå i forhold til størrelsen på skipet og antall personer som har sitt arbeid om bord. På lasteskip skal området ikke være mindre enn 3,00 m² per person, med mindre det samlede arealet er 40,00 m² eller mer.

Kapittel 3 Bestemmelser om innredningen for skip hvis kjøl er strukket eller som er på et tilsvarende byggetrinn 20. august 2013 eller senere

§ 17 *Virkeområde for kapittel 3*

Paragrafene 18 til 25 gjelder for skip hvis kjøl er strukket eller som er på et tilsvarende byggetrinn 20. august 2013 eller senere.

§ 18 *Bygging*

(1) Takhøyden i innredningen skal være minst 2030 mm. Takhøyden kan reduseres i et område der full bevegelsesfrihet ikke er nødvendig, og når reduksjonen er rimelig og ikke vil resultere i ubehag for de som har sitt arbeid om bord.

(2) Det skal ikke være direkte åpninger inn til soverommene fra lasterom, maskinrom, bysser, malerrom, vaske- og tørkerom eller felles sanitærrom, eller fra rom for maskin- og dekksrekvisita og større mengder av andre rekvisita. Skott som skiller disse rommene fra soverom og ytre skott, skal være vanntett, gasstett og solid bygget av stål eller materiale med tilsvarende egenskaper.

(3) Innvendige skott og tak i innredningen skal være enkle å holde rene. Hvis skottflater og tak males, skal de holdes i lyse farger. Kalkmaling skal ikke brukes. Skottflatene skal fornyes eller repareres etter behov.

(4) Dørken i innredningen skal være sklisikker og ha overflater som er fuktbestandige og enkle å holde rene. Når dørken er laget av kompositttmateriale, skal sammenføyningene der dørk og skott møtes, være avrundet eller profilert for å unngå sprekker. Det skal være tilstrekkelig avløp for vann.

(5) Dørk, skott og tak i sanitærrom skal være isolert mot ytre skott og bestå av stål eller annet vanntett materiale. Dørk, skott og tak i bysse, proviantrom, fryse- og kjølerom skal være av stål eller annet materiale som er lett å holde rent.

(6) Døråpningen til private dagrom, soverom og sanitærrom skal ha tilstrekkelig bredde.

(7) I innredningen er mannhull eller andre åpninger til brennoljetanker bare tillatt i korridorer.

(8) Skip med bruttotonnasje 3000 eller mer skal ha separat oppvaskrom hvis byssa ikke er innredet med egen oppvaskavdeling utstyrt i overensstemmelse med § 14 sjuende ledd. På skip med bruttotonnasje under 3000 er det ikke krav til egen oppvaskavdeling hvis det er oppvaskmaskin i byssa i samsvar med kravene i § 14 åttende ledd.

(9) På skip som skal ha bysse, skal det innredes eget proviantrom. På skip med lengde (L) under 24 meter, tillater Sjøfartsdirektoratet at det arrangeres alternative løsninger for oppbevaring av proviant. På passasjerskip med lengde (L) 24 meter eller mer, kan Sjøfartsdirektoratet tillate unntak etter skriftlig søknad fra rederiet.

§ 19 *Belysning*

(1) Det skal være elektrisk lys i innredningen. Hvis det ikke er to uavhengige elektrisitetskilder til belysning, skal det sørges for reservebelysning til nødbruk.

(2) Soverom og spiserom skal ha naturlig og kunstig lys. All annen innredning skal være godt opplyst. På passasjerskip med bruttotonnasje 3000 eller mer, der det på grunn av skipets konstruksjon ikke lar seg gjøre å plassere alle soverommene slik at de blir opplyst ved naturlig lys, er det tillatt med bare kunstig belysning på enkelte soverom for to personer. På skip med lengde (L) under 24 meter og på spesialskip, der det ikke er mulig å arrangere soverommene med naturlig lys, kan soverom arrangeres bare med kunstig lys som oppfyller kravene i femte ledd.

(3) Kunstig belysning skal være arrangert slik at den gjør størst mulig nytte for rommets beboere. I soverom skal det være en elektrisk leselampe ved hodegjerdet til hver køye.

(4) Kravet til naturlig lys er tilfredsstilt når hvert rom har én eller flere lysventiler med en samlet glassflate på minst 0,14 m².

(5) Kunstig belysning skal tilfredsstille følgende krav:

a) Den gjennomsnittlige kunstige belysning i innredningen skal være minst 150 lux.
b) Ved måling av gjennomsnittlig belysning i et rom skal alle elektriske lyskilder som normalt er i bruk, være påslått. Når lysmålingene utføres, skal alt naturlig lys være

avskjermet. Det skal tas målinger midt i rommet og i hvert hjørne. Målingene skal foretas 1 meter over dørken.

c) Når innredningen er plassert slik at det ikke er naturlig lys, skal det være tilstrekkelig kunstig lys.

(6) På skip som har en generator som bare er tilknyttet hovedmotor, skal innredningen, korridorer og trappeoppganger i tillegg utstyres med tilstrekkelig lys ved strøm fra batterier (nødlys). Det elektriske lysanlegget skal kunne settes i drift når de som har sitt arbeid om bord, bor eller arbeider på skipet. Når skipet ligger i havn med personer om bord, eller det kan forventes ferdsel til og fra skipet, skal kunstig belysning opprettholdes ved hjelp av skipets kraftkilde eller landtilkobling.

§ 20 *Soverom*

(1) På andre skip enn passasjerskip skal det være enerom for de som har sitt arbeid om bord, med mindre noe annet følger av paragrafen her.

(2) På skip med bruttotonnasje 100 eller mer, skal skipsføreren, maskinsjefen og overstyrmannen ha hvert sitt soverom med vaskeservant med kaldt og varmt drikkevann.

(3) På passasjerskip kan inntil fire personer dele soverom hvis følgende vilkår er oppfylt:

a) I soverom for to personer går personene motsatte vakter, slik at den som ikke er på vakt kan ha soverommet alene. I soverom for tre eller fire personer er det lagt til rette for at maksimalt to personer sover samtidig.

b) Personen som er på vakt, har tilgang til privat dagrom eller tilsvarende ekstraareal med komfortabel sitteplass.

c) Offiserer som leder en avdeling, samt styrmenn og maskinister som leder en vakt, har enerom.

(4) På lasteskip med lengde (L) under 24 meter er det tillatt at

a) det ikke monteres vaskeservant i soverom som har en umiddelbar nærhet til baderom eller toalett som bare er til bruk for de som har sitt arbeid om bord

b) to personer deler soverom hvis følgende vilkår er oppfylt:

i. Personene går motsatte vakter, slik at den som ikke er på vakt kan ha soverommet alene.

ii. Personen som er på vakt, har tilgang til privat dagrom eller tilsvarende ekstraareal med komfortabel sitteplass.

iii. Offiserer som leder en avdeling, samt styrmenn og maskinister som leder en vakt, har enerom.

(5) På lasteskip med bruttotonnasje under 3000 kan Sjøfartsdirektoratet etter søknad fra rederiet, og etter å ha gjennomført konsultasjon med norske rederi- og sjømannsorganisasjoner, tillate at to personer deler soverom. Spesielle grunner må gjøre unntaket nødvendig, og det må være sikkerhetsmessig forsvarlig.

(6) På spesialskip kan to personer dele soverom hvis rederiet sender inn dokumentasjon til Sjøfartsdirektoratet som viser at følgende vilkår er oppfylt:

a) Personene går motsatte vakter, slik at den som ikke er på vakt kan ha soverommet alene.

b) Personen som er på vakt, har tilgang til privat dagrom eller tilsvarende ekstraareal med komfortabel sitteplass.

c) Offiserer som leder en avdeling, samt styrmenn og maskinister som leder en vakt, har enerom.

(7) På spesialskip kan Sjøfartsdirektoratet etter skriftlig søknad fra rederiet tillate at inntil fire personer deler soverom etter konsultasjon med norske rederi- og sjømannsorganisasjoner. Spesielle grunner må gjøre unntaket nødvendig, og det må være sikkerhetsmessig forsvarlig.

(8) Skipsføreren, maskinsjefen og overstyrmannen skal ha et privat dagrom eller tilsvarende ekstraareal tilstøtende sine soverom, og rederiet skal vurdere om kravet kan utvides til å gjelde førstemaskinist. Skip med lengde (L) under 24 meter er unntatt fra kravet til privat dagrom eller tilsvarende ekstraareal. På skip med bruttotonnasje under 3000 kan Sjøfartsdirektoratet etter skriftlig søknad fra rederiet tillate unntak fra kravet etter konsultasjon med norske rederi- og

sjømannsorganisasjoner. Spesielle grunner må gjøre unntaket nødvendig, og det må være sikkerhetsmessig forsvarlig.
(9) Soverom, unntatt på passasjerskip, skal ha vaskeservant med kaldt og varmt drikkevann. Dette gjelder ikke når det er slik vaskeservant i privat baderom. På skip med bruttotonnasje under 200 kan Sjøfartsdirektoratet etter skriftlig søknad fra rederiet tillate unntak fra kravet etter konsultasjon med norske rederi- og sjømannsorganisasjoner, og når unntaket er rimelig på bakgrunn av skipets størrelse og antallet personer om bord.
(10) Det største antallet personer som kan innkvarteres i et soverom, skal være merket på en varig og leselig måte på et sted i rommet der det er godt synlig.
(11) Det skal være så mange soverom at kvinner og menn får atskilte rom.
(12) Toalett og baderom skal plasseres i tilknytning til hvert enkelt soverom eller slik at to soverom får adgang til ett felles toalett og baderom.

§ 21 *Krav til størrelse på soverom*
(1) Dørkarealet i soverom skal oppfylle kravene i paragrafen her. Når dørkflaten måles, skal plass der det er køyer, skap, kommoder og sitteplasser regnes med i dørkarealet. Små eller uregelmessig formede områder som verken kan benyttes til innbo eller fri bevegelse, skal ikke regnes med i dørkarealet. Avstanden fra køyekant til motstående skott skal være minst 700 mm i gjennomsnitt.

		Skip med bruttotonnasje under 3 000	Skip med bruttotonnasje 3 000 eller mer, men under 10 000	Skip med bruttotonnasje 10 000 eller mer
Soverom for skipsfører eller en offiser som leder en avdeling og ikke har privat dagrom	Lasteskip	7,50 m^2	8,50 m^2	10,00 m^2
	Passasjerskip	8,50 m^2		
Soverom for en offiser som ikke leder en avdeling og ikke har privat dagrom	Lasteskip	7,50 m^2	8,50 m^2	10,00 m^2
	Passasjerskip	7,50 m^2		
Soverom for én person	Skip	4,50 m^2	5,50 m^2	7,00 m^2
Soverom for to personer	Lasteskip	7,00 m^2		
	Passasjerskip og spesialskip	7,50 m^2		
Soverom for tre personer	Passasjerskip og spesialskip	11,50 m^2		
Soverom for fire personer	Passasjerskip og spesialskip	14,50 m^2		

(2) For å legge til rette for enerom på skip med lengde (L) under 24 meter, kan dørkarealet reduseres til 3,75 m^2 i enerom.
(3) På skip med bruttotonnasje under 200, kan Sjøfartsdirektoratet etter skriftlig søknad fra rederiet tillate unntak fra kravet til dørkareal i paragrafen her etter konsultasjon med norske rederi- og sjømannsorganisasjoner, når unntaket er rimelig på bakgrunn av skipets størrelse og antall personer om bord.

§ 22 *Køyer*
(1) De som har sitt arbeid om bord, skal ha egen køye. I soverom for én person på skip med bruttotonnasje under 1000 kan en køye kombineres med sofa hvis det er en skuff eller lignende for sengetøy under køya.
(2) De indre målene på en køye skal være minst 1980 mm i lengde og 800 mm i bredde.
(3) Køyene skal ikke plasseres ved siden av hverandre på en slik måte at man må gå over den ene køya for å komme til den andre.
(4) Køyene skal ikke være i mer enn to høyder. Det skal ikke være mer enn én køye i høyden når køya er plassert under en lysventil.

(5) Den nedre køya i en dobbelt rad skal være minst 300 mm over dørken, og den øvre køya skal plasseres omtrent midtveis mellom bunnen av underkøya og undersiden av takbjelkene.
(6) Køyas rammeverk, og eventuelt køyebrettet, skal være av materiale som er hardt og glatt.
(7) Når køyer er bygget av rørformede rammer, skal rørene være forseglet og uten hull som kan slippe inn skadedyr.
(8) Alle køyene skal ha en komfortabel madrass og fjærende sengebunn eller en kombinert madrass og undermadrass.
(9) Når en køye er plassert over en annen, skal det være montert støvtett bunn under undermadrassen eller sengebunnen i overkøya.
(10) Køyene skal ha forheng i soverom for to eller flere personer.

§ 23 *Inventar og annet utstyr i soverom*
(1) Soverom skal være planlagt og utstyrt slik at de er enkle å holde ryddige og gir beboerne rimelig komfort.
(2) Inventaret i soverom skal inkludere et låsbart klesskap for hver beboer. Klesskapet skal ha en hylle og romme minst 475 liter. I tillegg skal det være skuffplass eller tilsvarende plass med et volum på minst 56 liter for hver beboer. Hvis skuffen er integrert i skapet, skal skapets sammenlagte volum være minst 500 liter.
(3) Inventaret skal være laget av glatt, hardt materiale, som ikke har lett for å slå seg eller tæres.
(4) Inventaret skal inkludere et bord som også kan brukes som skrivebord. Bordet kan være festet, nedfellbart eller til å trekke ut. Soverommet skal ha bekvemme sitteplasser for minst én person mer enn rommet er bestemt for. På skip med lengde (L) under 24 meter er det tilstrekkelig med én sitteplass på soverommet når det ellers på skipet er arrangert tilstrekkelige dagrom.
(5) Inventaret skal inkludere et speil, små skap eller skuffer for toalettsaker, bokhylle og klesknagger. Speil og skap for toalettsaker kan plasseres i baderom i tilknytning til soverommet. Vinduene og lysventilene skal ha gardiner.

§ 24 *Baderom mv.*
(1) Det skal være minst én vaskeservant og én dusj eller ett badekar for hver sjette person eller færre som ikke har privat baderom i samsvar med annet ledd.
(2) Kravene i bokstav a til c gjelder i tillegg til kravet i første ledd:
a) På skip med bruttotonnasje 5000 eller mer, men under 15 000, skal enerommene til minst fem offiserer ha privat baderom. Vaskeservanten kan være i soverommet. På skip med bruttotonnasje 10 000 eller mer, men under 15 000, skal det være private baderom tilknyttet alle soverom for offiserer eller felles baderom for to offiserer, som ligger mellom offiserenes soverom.
b) På skip med bruttotonnasje 15 000 eller mer, skal enerommene til offiserene ha privat baderom.
c) Skip med bruttotonnasje 25 000 eller mer, unntatt passasjerskip, skal ha ett baderom for hver annen person av de som har sitt arbeid om bord, ikke medregnet skipsføreren og andre offiserer. Baderommet skal ligge mellom to soverom eller overfor inngangen til soverommene.

(3) Baderom skal ha vaskeservant og dusj eller badekar. Alle baderom skal ha kaldt og varmt drikkevann. I private baderom skal det også være toalett.
(4) Vaskeservant, dusj og badekar skal være tilstrekkelig store til normal bruk og skal være laget av materiale med jevn flate som ikke lett slår sprekker, flekker av eller ruster.
(5) Skip med bruttotonnasje under 200 skal ha minst ett felles baderom. Skip med bruttotonnasje 200 eller mer skal ha private baderom for skipsføreren, maskinsjefen og overstyrmannen. Passasjerskip med bruttotonnasje 2500 eller mer, skal ha eget eller egne baderom for forpleiningspersonalet.
(6) Skip skal ha atskilte baderom for kvinner og menn. Skip i innenriksfart med inntil seks personer som har sitt arbeid om bord, kan ha ett felles baderom for kvinner og menn.

(7) Skip med bruttotonnasje 1600 eller mer, som ikke har private soverom og private baderom for hele maskinrompersonalet, skal ha et omkledningsrom som skal

a) være plassert utenfor maskinrommet, men med lett tilgang dit
b) ha dusj eller badekar, og vaskeservanter med kaldt og varmt drikkevann.

(8) På passasjerskip som normalt brukes til reiser som varer mindre enn fire timer, kan Sjøfartsdirektoratet etter skriftlig søknad fra rederiet tillate spesielle arrangementer eller en reduksjon av antallet av de innretninger som kreves etter paragrafen her.
(9) Hvis det er badstue om bord, skal døren slå utover og kunne åpnes fra begge sider. Dør og dørkarm skal skrås for at de ikke skal sette seg fast. Badstuen skal ha alarm tilkoblet alarmklokke i korridor utenfor soverom og på broen.

§ 25 *Vaske- og tørkerom for klær*
(1) Skip skal ha særskilt vaskemaskin til bruk for de som har sitt arbeid om bord, og det skal være mulighet for klestørk.
(2) Det skal være tørketromler samt strykejern og strykebrett eller tilsvarende utstyr om bord.
(3) Tørkerom skal være atskilt fra soverommene og spiserommene. De skal være godt ventilert og oppvarmet, og ha klessnorer eller annet utstyr til å henge opp klær.
(4) På lasteskip med bruttotonnasje under 50, og på passasjerskip, kan Sjøfartsdirektoratet etter skriftlig søknad fra rederiet tillate unntak fra paragrafen her etter konsultasjon med norske rederi- og sjømannsorganisasjoner, når unntaket er rimelig på bakgrunn av skipets størrelse og antall personer om bord.

Kapittel 4 Bestemmelser om innredningen for skip med bruttotonnasje 50 eller mer hvis kjøl er strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn fra og med 1. november 1992 frem til 20. august 2013

§ 26 *Virkeområde for kapittel 4*
Paragrafene 27 til 34 gjelder for skip med bruttotonnasje 50 eller mer hvis kjøl er strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn fra og med 1. november 1992 frem til 20. august 2013.

§ 27 *Bygging*
(1) Takhøyden i innredningen skal være minst 1980 mm. Takhøyden kan reduseres i et område der full bevegelsesfrihet ikke er nødvendig, og når reduksjonen er rimelig og ikke vil resultere i ubehag for de som har sitt arbeid om bord.
(2) Det skal ikke være direkte åpninger inn til soverommene fra lasterom, maskinrom, bysser, malerrom, vaske- og tørkerom eller felles sanitærrom, eller fra rom for maskin- og dekksrekvisita og større mengder av andre rekvisita. Skott som skiller disse rommene fra soverom og ytre skott, skal være vanntett, gasstett og solid bygget av stål eller materiale med tilsvarende egenskaper.
(3) Dørken i innredningen skal ha overflater som er fuktbestandige og enkle å holde rene. Når dørken er laget av kompositttmateriale, skal sammenføyningene der dørk og skott møtes, være avrundet eller profilert for å unngå sprekker. Det skal være tilstrekkelig avløp for vann.
(4) Innvendige skott og tak i innredningen skal være enkle å holde rene. Hvis skottflater og tak males, skal de holdes i lyse farger. Kalkmaling skal ikke brukes. Skottflatene skal fornyes eller repareres etter behov.
(5) Dørk, skott og tak i sanitærrom skal være isolert mot ytre skott og bestå av stål eller annet vanntett materiale. Dørk, skott og tak i bysse, proviantrom, fryse- og kjølerom skal være av stål eller annet materiale som er lett å holde rent.
(6) Døråpningen til private dagrom, soverom og sanitærrom skal ha tilstrekkelig bredde.
(7) I innredningen er mannhull eller andre åpninger til brennoljetanker bare tillatt i korridorer.
(8) Skip med bruttotonnasje 3000 eller mer skal ha eget oppvaskrom med mindre byssa er innredet med egen oppvaskavdeling utstyrt i overensstemmelse med § 14 sjuende ledd. På skip med bruttotonnasje under 3000 er det ikke krav til egen oppvaskavdeling hvis det er oppvaskmaskin i byssa i samsvar med kravene i § 14 åttende ledd.

(9) På skip som skal ha bysse, skal det innredes eget proviantrom. På lasteskip med lengde (L) under 24 meter, og på passasjerskip, kan Sjøfartsdirektoratet etter søknad fra rederiet tillate at det arrangeres alternative løsninger for oppbevaring av proviant.

§ 28 *Belysning*

(1) Det skal være elektrisk lys i innredningen. Hvis det ikke er to uavhengige elektrisitetskilder til belysning, skal det sørges for reservebelysning ved lamper eller belysningsapparater til nødbruk.
(2) Soverom og spiserom skal ha naturlig og kunstig lys. All annen innredning skal være godt opplyst. På passasjerskip med bruttotonnasje 3000 eller mer der det på grunn av skipets konstruksjon ikke lar seg gjøre å plassere alle soverommene slik at de blir opplyst ved naturlig lys, er det tillatt med bare kunstig belysning på enkelte soverom for to personer. På skip med lengde (L) under 24 meter, der det ikke er mulig å arrangere soverommene med naturlig lys, kan soverom arrangeres bare med kunstig lys som oppfyller kravene i femte ledd.
(3) Kunstig belysning skal være arrangert slik at den gjør størst mulig nytte for rommets beboere. I soverom skal det være en elektrisk leselampe ved hodegjerdet til hver køye.
(4) Kravet til naturlig lys er tilfredsstilt når hvert rom har én eller flere lysventiler med en samlet glassflate på minst 0,14 m².
(5) Kunstig belysning skal tilfredsstille følgende krav:

a) Den gjennomsnittlige kunstige belysning i innredningen skal være minst 150 lux.
b) Det skal være tilstrekkelig belysning til at nødvendige gjøremål kan utføres.
c) Ved måling av gjennomsnittlig belysning i et rom, skal alle elektriske lyskilder som normalt er i bruk, være påslått. Når lysmålingene utføres, skal alt naturlig lys være avskjermet. Det skal tas målinger midt i rommet og i hvert hjørne. Målingene skal foretas 1 meter over dørken.
d) Når innredningen er plassert slik at det ikke er naturlig lys, skal det være tilstrekkelig kunstig lys.

(6) På skip som har en generator som bare er tilknyttet hovedmotor, skal innredningen, korridorer og trappeoppganger i tillegg utstyres med tilstrekkelig lys ved strøm fra batterier (nødlys). Det elektriske lysanlegget skal kunne settes i drift når de som har sitt arbeid om bord, bor eller arbeider på skipet. Når skipet ligger i havn med personer om bord, eller det kan forventes ferdsel til og fra skipet, skal kunstig belysning opprettholdes ved hjelp av skipets kraftkilde eller landtilkobling.

§ 29 *Soverom*

(1) På skip med bruttotonnasje 100 eller mer, skal skipsføreren, maskinsjefen og overstyrmannen ha hvert sitt soverom med vaskeservant med kaldt og varmt drikkevann.
(2) På andre skip enn passasjerskip skal det være enerom for de som har sitt arbeid om bord, når skipets størrelse, driftsform og arrangementet om bord gjør det rimelig og mulig.
(3) På skip med bruttotonnasje 3000 eller mer, skal skipsføreren, maskinsjefen og overstyrmannen, ha privat dagrom eller tilsvarende ekstraareal tilstøtende sine soverom når det er mulig.
(4) På skip med bruttotonnasje 5000 eller mer, unntatt passasjerskip, skal alle soverom ha vaskeservant med kaldt og varmt drikkevann, unntatt når det er vaskeservant i baderom i samsvar med § 33 annet ledd bokstav a til c.
(5) Antall personer per soverom skal ikke overstige følgende:

a) Offiserer som leder en avdeling, samt styrmenn og maskinister som leder en vakt: En person per rom.
b) Andre offiserer enn de som er nevnt i bokstav a: En person per rom når det er mulig, og ellers inntil to personer per rom.
c) Andre som har sitt arbeid om bord: Inntil to personer per rom.

(6) På passasjerskip er soverom for inntil fire personer tillatt.
(7) Det største antall personer som kan innkvarteres i et soverom, skal være merket på en varig og leselig måte på et sted i rommet der det er godt synlig.

(8) Det skal være så mange soverom at kvinner og menn får atskilte rom.
(9) Toalett og baderom skal plasseres i tilknytning til hvert enkelt soverom, eller slik at to soverom får adgang til ett felles toalett og baderom.

§ 30 *Krav til størrelse på soverom*

(1) Dørkarealet i soverom skal oppfylle kravene i paragrafen her. Når dørkflaten måles, skal plass der det er køyer, skap, kommoder og sitteplasser regnes med i dørkarealet. Små eller uregelmessig formede områder som verken kan benyttes til innbo eller fri bevegelse, skal ikke regnes med i dørkarealet. Avstanden fra køyekant til motstående skott skal være minst 700 mm i gjennomsnitt.

		Skip med bruttotonnasje under 200	Skip med bruttotonnasje 200 eller mer, men under 3000	Skip med bruttotonnasje 3000 eller mer, men under 10 000	Skip med bruttotonnasje 10 000 eller mer
Soverom for skipsfører og andre offiserer som ikke har privat dagrom	Skip	6,50 m²		7,50 m²	
Soverom for én person	Lasteskip	3,50 m²	4,00 m²	4,25 m²	4,75 m²
	Passasjerskip	2,00 m²	3,00 m²	3,75 m²	
Soverom for to personer	Lasteskip	5,00 m²	6,00 m²	6,50 m²	7,50 m²
	Passasjerskip	4,00 m²		6,00 m²	
Soverom for tre personer	Passasjerskip	6,00 m²	9,00 m²		
Soverom for fire personer	Passasjerskip	8,00 m²	12,00 m²		

(2) Redusert dørkareal i soverom er tillatt hvis det i tillegg innredes privat dagrom og dørkarealet samlet sett er i henhold til kravene om dørkareal i første ledd.
(3) For å legge til rette for enerom på lasteskip med lengde (L) under 24 meter, kan dørkarealet reduseres til 3,75 m² i enerom.

§ 31 *Køyer*

(1) De som har sitt arbeid om bord, skal ha egen køye. I soverom for én person på skip med bruttotonnasje under 1000 kan en køye kombineres med sofa hvis det er en skuff eller lignende for sengetøy under køya.
(2) De indre målene på en køye skal være minst 1980 mm i lengde og 800 mm i bredde.
(3) Køyene skal ikke plasseres ved siden av hverandre på en slik måte at man må gå over den ene køya for å komme til den andre.
(4) Køyene skal ikke være i mer enn to høyder. Det skal ikke være mer enn én køye i høyden når køya er plassert under en lysventil.
(5) Den nedre køya i en dobbelt rad skal være minst 300 mm over dørken, og den øvre køya skal plasseres omtrent midtveis mellom bunnen av underkøya og undersiden av takbjelkene.
(6) Køyas rammeverk, og eventuelt køyebrettet, skal være av materiale som er hardt og glatt.
(7) Når køyer er bygget av rørformede rammer, skal rørene være forseglet og uten hull som kan slippe inn skadedyr.
(8) Alle køyene skal ha en komfortabel madrass og fjærende sengebunn eller en kombinert madrass og undermadrass.
(9) Når en køye er plassert over en annen, skal det være montert støvtett bunn under undermadrassen eller sengebunnen i overkøya.
(10) Køyene skal ha forheng i soverom for to eller flere personer.

§ 32 *Inventar og annet utstyr i soverom*

(1) Soverom skal være planlagt og utstyrt slik at de er enkle å holde ryddige og gir beboerne rimelig komfort.

(2) Inventaret skal inkludere et låsbart klesskap for hver beboer. Skapet skal ha en hylle og være minst 1520 mm høyt og 19,30 dm² i tverrsnitt. I tillegg skal det være skuffplass eller tilsvarende plass med et volum på minst 56 liter for hver beboer.
(3) Inventaret skal være laget av glatt, hardt materiale, som ikke har lett for å slå seg eller tæres.
(4) Inventaret skal inkludere et bord som også skal kunne anvendes til skrivebord, som kan være festet, nedfellbart eller til å trekke ut, og med bekvemme sitteplasser for minst én person mer enn rommet er bestemt for. På skip med lengde (L) under 24 meter er det tilstrekkelig med én sitteplass på soverommet når det ellers på skipet er arrangert tilstrekkelige dagrom.
(5) Inventaret skal inkludere et speil, små skap eller skuffer for toalettsaker, bokhylle og klesknagger. Speil og skap for toalettsaker kan plasseres i baderom i tilknytning til soverommet. Vinduene og lysventilene skal ha gardiner.

§ 33 *Baderom mv.*
(1) Det skal være minst én vaskeservant og én dusj eller ett badekar for hver sjette person eller færre som ikke har privat baderom i samsvar med annet ledd.
(2) Kravene i bokstav a til c gjelder i tillegg til kravet etter første ledd:
a) På skip med bruttotonnasje 5000 eller mer, men under 15 000, skal enerommene til minst fem offiserer ha privat baderom. På skip med bruttotonnasje 10 000 eller mer, men under 15 000, skal det være private baderom tilknyttet alle soverom for offiserer eller felles baderom for to offiserer, som ligger mellom offiserenes soverom.
b) På skip med bruttotonnasje 15 000 eller mer, skal enerommene til offiserene ha privat baderom. Vaskeservanten kan være i soverommet.
c) Skip med bruttotonnasje 25 000 eller mer, unntatt passasjerskip, skal ha ett baderom for hver annen person av de som har sitt arbeid om bord, ikke medregnet skipsføreren og andre offiserer. Baderommet skal ligge mellom to soverom eller overfor inngangen til soverommene.

(3) Baderom skal ha vaskeservant og dusj eller badekar. Alle baderom skal ha kaldt og varmt drikkevann. I private baderom skal det også være toalett.
(4) Vaskeservant, dusj og badekar skal være tilstrekkelig store til normal bruk og skal være laget av materiale med jevn flate som ikke lett slår sprekker, flekker av eller ruster.
(5) Skip med bruttotonnasje under 200 skal ha minst ett felles baderom. Skip med bruttotonnasje 200 eller mer skal ha private baderom for skipsføreren, maskinsjefen og overstyrmannen. Passasjerskip med bruttotonnasje 2500 eller mer, skal ha eget eller egne baderom for forpleiningspersonalet.
(6) Skip skal ha atskilte baderom for kvinner og menn. Skip i innenriksfart med inntil seks personer som har sitt arbeid om bord, kan ha ett felles baderom for kvinner og menn.
(7) Skip med bruttotonnasje 1600 eller mer, som ikke har private soverom og private baderom for hele maskinrompersonalet, skal ha et omkledningsrom som skal
a) være plassert utenfor maskinrommet, men med lett tilgang dit
b) ha dusj eller badekar og vaskeservanter med kaldt og varmt drikkevann.

(8) Sjøfartsdirektoratet kan etter skriftlig søknad fra rederiet tillate spesielle arrangementer eller en reduksjon av antallet av de innretninger som kreves etter paragrafen her, på
a) skip der flere enn hundre personer har sitt arbeid om bord
b) passasjerskip som normalt brukes til reiser som varer mindre enn fire timer.

(9) Hvis det er badstue om bord, skal døren slå utover og kunne åpnes fra begge sider. Dør og dørkarm skal skrås for at de ikke skal sette seg fast. Badstuen skal ha alarm tilkoblet alarmklokke i korridor utenfor soverom og på broen.

§ 34 *Vaske- og tørkerom for klær*
(1) Det skal være mulighet for nødvendig vask og klestørk om bord.
(2) Hvis skipet ikke har særskilt vaskemaskin til bruk for de som har sitt arbeid om bord, og det ikke er innrettet eget vaskerom for klær, skal vaskerommet ha kummer for vask av klær med tilstrekkelig tilførsel av kaldt og varmt drikkevann.

(3) Det skal være tørketromler samt strykejern og strykebrett eller tilsvarende utstyr om bord.
(4) Tørkerom skal være atskilt fra soverommene og spiserommene. De skal være godt ventilert og oppvarmet og ha klessnorer eller annet utstyr til å henge opp klær.

Kapittel 5 Bestemmelser om innredningen på skip med bruttotonnasje 50 eller mer hvis kjøl er strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn før 1. november 1992

§ 35 *Virkeområde for kapittel 5*

Paragrafene 36 til 43 gjelder for skip med bruttotonnasje 50 eller mer hvis kjøl er strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn før 1. november 1992.

§ 36 *Bygging*

(1) Takhøyden i innredningen skal være minst 1980 mm. Ved innflagging kan fri takhøyde i soverommene være 1900 mm. Takhøyden i innredningen kan reduseres i et område der full bevegelsesfrihet ikke er nødvendig, og når reduksjonen er rimelig og ikke vil resultere i ubehag for de som har sitt arbeid om bord.
(2) Det skal ikke være direkte åpninger inn til soverommene fra lasterom, maskinrom, bysser, malerrom, vaske- og tørkerom eller felles sanitærrom, eller fra rom for maskin- og dekksrekvisita og større mengder av andre rekvisita. Skott som skiller disse rommene fra soverom og ytre skott, skal være vanntett, gasstett og solid bygget av stål eller materiale med tilsvarende egenskaper.
(3) Innvendige skott og tak i innredningen skal være enkle å holde rene. Hvis skottflater og tak males, skal de holdes i lyse farger. Kalkmaling skal ikke brukes. Skottflatene skal fornyes eller repareres etter behov.
(4) Dørken i innredningen skal ha fuktbestandige overflater som er enkle å holde rene. Når dørken er laget av kompositttmateriale, skal sammenføyningene der dørk og skott møtes, være avrundet eller profilert for å unngå sprekker. Det skal være tilstrekkelig avløp for vann.

§ 37 *Belysning*

(1) Det skal være elektrisk lys i innredningen. Hvis det ikke er to uavhengige elektrisitetskilder til belysning, skal det sørges for reservebelysning ved lamper eller belysningsapparater til nødbruk.
(2) Soverom og spiserom skal ha naturlig og kunstig lys. All annen innredning skal være godt opplyst. På passasjerskip med bruttotonnasje 3000 eller mer der det på grunn av skipets konstruksjon ikke lar seg gjøre å plassere alle soverommene slik at de blir opplyst ved naturlig lys, er det tillatt med bare kunstig belysning på enkelte soverom for to personer. På skip med lengde (L) under 24 meter der det ikke er mulig å arrangere soverommene med naturlig lys, kan soverom arrangeres bare med kunstig lys som oppfyller kravene i femte ledd.
(3) Kunstig belysning skal være arrangert slik at den gjør størst mulig nytte for rommets beboere. I soverom skal det være en elektrisk leselampe ved hodegjerdet til hver køye.
(4) Kravet til naturlig lys er tilfredsstilt når hvert rom har én eller flere lysventiler med en samlet glassflate på minst 0,14 m².
(5) Kunstig belysning skal tilfredsstille følgende krav:
a) Den gjennomsnittlige kunstige belysning i innredningen skal være minst 150 lux.
b) Det skal være tilstrekkelig belysning til at nødvendige gjøremål kan utføres.

(6) På skip som har en generator som bare er tilknyttet hovedmotor, skal innredningen, korridorer og trappeoppganger i tillegg utstyres med tilstrekkelig lys ved strøm fra batterier (nødlys). Det elektriske lysanlegget skal kunne settes i drift når de som har sitt arbeid om bord, bor eller arbeider på skipet.

§ 38 *Soverom*

(1) På skip med bruttotonnasje 100 eller mer skal skipsføreren, maskinsjefen og overstyrmannen ha hvert sitt soverom med vaskeservant med kaldt og varmt drikkevann.
(2) Antall personer per soverom skal ikke overstige følgende:

a) Offiserer som leder en avdeling, samt styrmenn og maskinister som leder en vakt: En person per rom.
b) Andre offiserer enn de som er nevnt i bokstav a: En person per rom når det er mulig, og ellers inntil to personer per rom.
c) Andre som har sitt arbeid om bord: Inntil to personer per rom.

(3) På passasjerskip er soverom for inntil fire personer tillatt.
(4) Det største antall personer som kan innkvarteres i et soverom, skal være merket på en varig og leselig måte på et sted i rommet der det er godt synlig.
(5) Det skal være så mange soverom at kvinner og menn får atskilte rom.
(6) Toalett og baderom skal plasseres i tilknytning til hvert enkelt soverom eller slik at to soverom får adgang til ett felles toalett og baderom.

§ 39 *Krav til størrelse på soverom*
(1) Dørkarealet i soverom skal oppfylle kravene i paragrafen her. Når dørkflaten måles, skal plass der det er køyer, skap, kommoder og sitteplasser regnes med i dørkarealet. Små eller uregelmessig formede områder som verken kan benyttes til innbo eller fri bevegelse, skal ikke regnes med i dørkarealet. Avstanden fra køyekant til motstående skott skal være minst 700 mm i gjennomsnitt.

		Skip med bruttotonnasje under 200	Skip med bruttotonnasje 200 eller mer
Soverom for skipsfører og andre offiserer som ikke har privat dagrom	Skip	4,50 m^2	6,50 m^2
Soverom for én person	Lasteskip	3,50 m^2	4,00 m^2
	Passasjerskip	2,00 m^2	3,00 m^2
Soverom for to personer	Lasteskip	5,00 m^2	6,00 m^2
	Passasjerskip	4,00 m^2	
Soverom for tre personer	Passasjerskip	6,00 m^2	9,00 m^2
Soverom for fire personer	Passasjerskip	8,00 m^2	12,00 m^2

(2) Redusert dørkareal i soverom er tillatt hvis det i tillegg innredes privat dagrom og dørkarealet samlet sett er i henhold til kravene om dørkareal i første ledd.
(3) For å legge til rette for enerom på lasteskip med lengde (L) under 24 meter, kan dørkarealet reduseres til 3,75 m^2 i enerom.

§ 40 *Køyer*
(1) De som har sitt arbeid om bord, skal ha egen køye. I soverom for én person på skip med bruttotonnasje under 1000 kan en køye kombineres med sofa hvis det er en skuff eller lignende for sengetøy under køya.
(2) De indre målene på en køye skal være minst 1900 mm i lengde og 680 mm i bredde.
(3) Køyene skal ikke plasseres ved siden av hverandre på en slik måte at man må gå over den ene køya for å komme til den andre.
(4) Køyene skal ikke være i mer enn to høyder. Det skal ikke være mer enn én køye i høyden når køya er plassert under en lysventil.
(5) Den nedre køya i en dobbelt rad skal være minst 300 mm over dørken, og den øvre køya skal plasseres omtrent midtveis mellom bunnen av underkøya og undersiden av takbjelkene.
(6) Køyas rammeverk, og eventuelt køyebrettet, skal være av materiale som er hardt og glatt.
(7) Når køyer er bygget av rørformede rammer, skal rørene være forseglet og uten hull som kan slippe inn skadedyr.
(8) Alle køyene skal ha en komfortabel madrass og fjærende sengebunn eller en kombinert madrass og undermadrass.
(9) Når en køye er plassert over en annen, skal det være montert støvtett bunn under undermadrassen eller sengebunnen i overkøya.
(10) Køyene skal ha forheng i soverom for to eller flere personer.

§ 41 *Inventar og annet utstyr i soverom*
(1) Soverom skal være planlagt og utstyrt slik at de er enkle å holde ryddige og gir beboerne rimelig komfort.
(2) Inventaret skal inkludere et låsbart klesskap for hver beboer. Skapet skal ha en hylle og være minst 1520 mm høyt og 19,30 dm² i tverrsnitt. I tillegg skal det være skuffplass eller tilsvarende plass med et volum på minst 56 liter for hver beboer.
(3) Inventaret skal være laget av glatt, hardt materiale, som ikke har lett for å slå seg eller tæres.
(4) Inventaret skal inkludere et bord som også skal kunne anvendes til skrivebord, som kan være festet, nedfellbart eller til å trekke ut, og med bekvemme sitteplasser for minst én person mer enn rommet er bestemt for. På skip med lengde (L) under 24 meter er det tilstrekkelig med én sitteplass på soverommet når det ellers på skipet er arrangert tilstrekkelige dagrom.
(5) Inventaret skal inkludere et speil, små skap eller skuffer for toalettsaker, bokhylle og klesknagger. Speil og skap for toalettsaker kan plasseres i baderom i tilknytning til soverommet. Vinduene og lysventilene skal ha gardiner.

§ 42 *Baderom mv.*
(1) Hver avdeling på skipet skal ha minst én dusj eller ett badekar for hver åttende person eller færre som ikke har privat baderom, og minst én vaskeservant for hver sjette person eller færre som ikke har privat baderom.
(2) Alle baderom skal ha kaldt og varmt drikkevann.
(3) Vaskeservant, dusj og badekar skal være tilstrekkelig store til normal bruk og skal være laget av materiale med jevn flate som ikke lett slår sprekker, flekker av eller ruster.
(4) Skip med bruttotonnasje under 200 skal ha minst ett felles baderom. Skip med bruttotonnasje 200 eller mer skal ha private baderom for skipsføreren, maskinsjefen og overstyrmannen. Passasjerskip med bruttotonnasje 2500 eller mer skal ha eget eller egne baderom for forpleiningspersonalet.
(5) Skip skal ha atskilte baderom for kvinner og menn. Skip i innenriksfart med inntil seks personer som har sitt arbeid om bord, kan ha ett felles baderom for kvinner og menn.
(6) Sjøfartsdirektoratet kan etter skriftlig søknad fra rederiet tillate spesielle arrangementer eller en reduksjon av antallet av de innretninger som kreves etter paragrafen her, på
a) skip der flere enn hundre personer har sitt arbeid om bord
b) passasjerskip som normalt brukes til reiser som varer mindre enn fire timer.
(7) Hvis det er badstue om bord, skal døren slå utover og kunne åpnes fra begge sider. Dør og dørkarm skal skrås for at de ikke skal sette seg fast. Badstuen skal ha alarm tilkoblet alarmklokke i korridor utenfor soverom og på broen.

§ 43 *Vaske- og tørkerom for klær*
(1) Det skal være mulighet for nødvendig vask og klestørk om bord.
(2) Hvis skipet ikke har særskilt vaskemaskin til bruk for de som har sitt arbeid om bord, og det ikke er innrettet eget vaskerom for klær, skal vaskerommet ha kummer for vask av klær med tilstrekkelig tilførsel av kaldt og varmt drikkevann.
(3) Tørkerom skal være atskilt fra soverommene og spiserommene. De skal være godt ventilert og oppvarmet og ha klessnorer eller annet utstyr til å henge opp klær.

Kapittel 6 Felles bestemmelser om kost, forpleining og renhold mv.

§ 44 *Virkeområde for kapittel 6*
Paragrafene 45 til 50 gjelder for skip
a) hvis kjøl er strukket eller som er på et tilsvarende byggetrinn 20. august 2013 eller senere
b) med bruttotonnasje 50 eller mer hvis kjøl er strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn før 20. august 2013.

§ 45 *Kosthold og hygiene*

(1) Kostholdet på skip skal være helsemessig forsvarlig og sammensatt i samsvar med normene for kosthold fastsatt av Nasjonalt råd for ernæring.
(2) Mat og drikke skal oppbevares, tilberedes og serveres forsvarlig og hygienisk.
(3) Forsyningene av mat og drikke skal være av egnet omfang og stå i forhold til
a) antall personer som har sitt arbeid om bord, og deres religiøse behov og kulturelle skikker med hensyn til mat
b) sjøreisens art og varighet.
(4) Det skal foretas løpende inspeksjoner av forsyning og håndtering av mat og drikke til bruk for de som har sitt arbeid om bord. Resultatet av inspeksjonene skal dokumenteres og være tilgjengelig for kontroll om bord.

§ 46 *Drikkevann*
(1) Skip skal ha drikkevann i tilstrekkelig mengde om bord.
(2) En skriftlig prosedyre for behandling av drikkevann om bord skal være tilgjengelig for kontroll om bord. Prosedyren skal utpeke en ansvarlig person for prøvetaking av drikkevannet.
(3) Ved prøvetaking skal det brukes testutstyr som kan avdekke om grenseverdiene i forskrift 22. desember 2016 nr. 1868 om vannforsyning og drikkevann (drikkevannsforskriften) er overskredet. Ansvarlig person for prøvetaking skal ha god kjennskap til hvordan testutstyret skal brukes. Det skal loggføres når testene ble gjennomført og hva resultatet av testene ble.

§ 47 *Håndbøker og annen informasjon*
Håndbøker, brosjyrer, plansjer mv. med informasjon om ernæring, innkjøp, oppbevaring, tilberedelse og servering av mat skal være tilgjengelige om bord.

§ 48 *Forholdsregler ved utbrudd av sykdom forårsaket av mat eller drikkevann*
(1) Hvis hygieniske eller ernæringsmessige forhold ved mat eller drikkevann kan være årsak til alvorlig sykdom under reisen, skal det vurderes å ta skipet til havn.
(2) Prøver av mat og drikkevann som kan være årsak til sykdom, skal oppbevares i kjøleskap eller fryses ned i rene beholdere som er forsvarlig lukket. Prøvene skal snarest mulig sendes til et faglig kompetent laboratorium for nærmere undersøkelse.
(3) Skriftlig rapport om forhold i første ledd skal sendes til Sjøfartsdirektoratet. Rapporten skal inneholde følgende opplysninger:
a) sykdomstilfeller som er anført i dekksdagboken
b) opplysninger om antatt årsak til sykdom
c) tiltak som er iverksatt for å hindre utbredelse av sykdom
d) behandling og pleie av syke personer.

§ 49 *Renhold og hygiene i bysse*
(1) Glass, servise og bestikk skal være av en slik kvalitet at det er enkelt å holde rent, og skal rengjøres og oppbevares hygienisk. Bysse og tilhørende rom skal være grundig rengjort. Dørk, benker, oppvaskkummer, avfallssjakter og utslagsvasker skal vaskes grundig minst én gang daglig. Hovedrengjøring av byssa skal foretas minst tre ganger i året, og ellers så ofte det er nødvendig.
(2) Malte deler av byssa og malt inventar skal males på nytt når det er nødvendig.
(3) Matavfall og annet avfall skal fjernes minst to ganger daglig og oppbevares i lukkede beholdere.
(4) Sprøyting med insektmidler skal bare foretas når beskyttelse ikke kan oppnås på annen måte.
(5) For å opprettholde en forsvarlig hygienisk standard, skal personer som arbeider i byssa ha på seg rent arbeidstøy og hvitt hodeplagg. Hendene skal vaskes grundig og ofte, og om nødvendig skal hendene desinfiseres etter håndvask.
(6) Personer som lider av smittsom sykdom eller annet som kan medføre at smitte overføres via næringsmidler, skal bare delta i arbeidet med mat og drikke hvis det er gjennomført tiltak som beskytter mot smitteoverføring.

§ 50 Alminnelig renhold og oppussing om bord
(1) Innredningen skal holdes ren og ryddig, og ikke inneholde varer og rekvisita som ikke er beboernes personlige eiendom.
(2) Soverom og oppholdsrom skal rengjøres og luftes daglig.
(3) Minst tre ganger i året, og når skipet har vært i opplag eller på verksted, skal det gjennomføres hovedrengjøring i oppholdsrom og andre rom til bruk for de som har sitt arbeid om bord, samt korridorer og trapper til disse rommene. Det samme gjelder når andre omstendigheter krever det, herunder utbrudd av smittsom sykdom. I soverom skal hovedrengjøring foretas før nye beboere tar dem i bruk, og i tillegg skal sengetøy skiftes og madrasser luftes.
(4) På skip som er innkjøpt fra utlandet, skal alle rom til bruk for de som har sitt arbeid om bord, desinfiseres og rengjøres før de tas i bruk. Nybygg er unntatt fra kravet.
(5) De som har sitt arbeid om bord, har krav på rent sengetøy av god kvalitet, håndklær, såpe og toalettpapir.
(6) Løpende inspeksjoner skal foretas for å sikre at innredningen er ren, ryddig og i god stand. Resultatet av inspeksjonene skal dokumenteres og være tilgjengelig for kontroll om bord.

Kapittel 7 Avsluttende bestemmelser

§ 51 *Dispensasjoner*
(1) Sjøfartsdirektoratet kan etter skriftlig søknad fra rederiet godkjenne andre løsninger enn de som kreves etter forskriften her, hvis rederiet dokumenterer at løsningene er likeverdige med forskriftens krav.
(2) Sjøfartsdirektoratet kan unnta skip fra ett eller flere av kravene i forskriften her, hvis rederiet søker skriftlig om unntak. For skip som opererer i fartsområde 3/klasse D eller større fartsområder, må unntaket ikke være i strid med den internasjonale konvensjon om arbeids- og levevilkår (Maritime Labour Convention – MLC). Rederiet må godtgjøre at ett av følgende vilkår er oppfylt:
a) Kravet er ikke vesentlig og unntaket vurderes som sikkerhetsmessig forsvarlig.
b) Kompenserende tiltak vil opprettholde samme sikkerhetsnivå som kravet i forskriften.
(3) Dispensasjon fra § 7 etter paragrafen her kan bare innvilges etter at Sjøfartsdirektoratet har gjennomført konsultasjon med norske rederi- og sjømannsorganisasjoner.
(4) På skip der det er nødvendig å ta hensyn til interesser knyttet til ulike religiøse og sosiale skikker, kan Sjøfartsdirektoratet etter skriftlig søknad fra rederiet tillate unntak fra forskriften her som ikke medfører at innredningen samlet sett blir mindre gunstig enn forskriftens krav. Unntak kan bare innvilges etter konsultasjon med norske rederi- og sjømannsorganisasjoner, og forutsatt at målene for dørkarealet i soverommene er minst
a) 1,67 m² per person på skip med bruttotonnasje til og med 3000
b) 1,85 m² per person på skip med bruttotonnasje mer enn 3000.

§ 52 *Ikrafttredelse mv.*
(1) Forskriften trer i kraft 1. mai 2017.
(2) Fra samme tid oppheves forskrift 15. september 1992 nr. 707 om innredning og om forpleiningstjenesten på skip.

Sjøfartsdirektoratet
Norwegian Maritime Authority

Høringssvar til ny forskrift om innredning, rekreasjonstilbud, kost og forpleining på skip

Det er innkommet 14 høringssvar til Sjøfartsdirektoratet.
8 høringsinstanser har uttalt seg om forskriftsforslaget.

§	Høringsinstans	Høringssvar	Sjøfartsdirektoratets kommentarer
Generelt	Advokatforeningen	Ingen merknader.	Ingen.
Generelt	DNV GL	Generelt foreslås det at Sjøfartsdirektoratet vurderer om det er hensiktsmessig å videreføre måleparameter i meter når MLC bruker tonn.	Sjøfartsdirektoratet bruker metergrenser i andre forskrifter, og må videreføre dette i innredningsforskriften for å få sammenheng i regelverket.
Generelt	Industri Energi	Overlater til LO å besvare denne.	Ingen.
Generelt	Justis- og beredskapsdepartementet	Ingen merknader.	Ingen.
Generelt	Landsorganisasjonen i Norge (LO)	Har fattet vedtak om ikke å uttale seg.	Ingen.
Generelt	Miljødirektoratet	Skjærgårdstjenesten er nå inne i en prosess med å få de største båtene sertifisert etter ny forskrift 1853 om bygging av mindre lasteskip. I det arbeidet har vi generelt sett fått en god del utfordringer knyttet til at Sjøfartsdirektoratet på flere forskriftsområder har tatt utgangspunkt i internasjonale regelverk og/eller tatt i bruk nasjonale regelverk beregnet for større fartøyer, og utvidet virkeområdet for disse regelverkene til også å gjelde båter under 15 meter. Dette gir oss problemer med å tolke om regelverket gjelder for våre båter eller ikke, og det er også en del regler som ikke er relevante eller hensiktsmessige å ha på de mindre båtene. Vi mener derfor at man generelt sett burde definere direkte i regelverket noen nedre avgrensninger (lengde) ift virkeområde og/eller ta inn konkrete unntakstilfeller for de minste båtene der dette er nødvendig og hensiktsmessig. Slik vi i avsnittet innledningsvis har beskrevet våre arbeidsoppgaver med	Sjøfartsdirektoratet har allerede definert en nedre grense på 8 meter i forskrift 19. desember 2014 nr. 1853 om bygging og tilsyn av mindre lasteskip. Sjøfartsdirektoratet ønsker ikke å innføre nye definisjoner utover lengdebegrensningen, da dette vil by på ny definisjonsproblematikk. Bortsett fra bestemmelser i innredningsforskriften som gjennomfører konvensjonskrav (MLC), har direktoratet vurdert om virkeområdet til den enkelte bestemmelse er hensiktsmessig for mindre skip. For øvrig fremkommer det av høringsbrevet at det er underforstått at det ikke er krav til soverom og køyer om bord når dette ikke er nødvendig for skipets drift. Grensesnittet til Arbeidstilsynet er definert i arbeidsmiljøloven, som unntar «sjøfart», og i skipssikkerhetsloven, som får anvendelse for «skip».

		mange oppdrag på land i tillegg til båtvirksomheten og hvordan våre driftsenheter generelt opererer, så vil våre ansatte også være regulert av arbeidsmiljølovens bestemmelser (i hvert fall når de jobber på land). Grensesnittet mellom arbeidsmiljølovens bestemmelser og denne forskriftens bestemmelser burde derfor tydeligere vært beskrevet og avklart, eller at man i sin helhet vurderer om båter med denne type kombinerte arbeidsoppgaver burde vært unntatt fra forskriften gjennom en unntaksbestemmelse (og at arbeidsmiljøloven da f.eks. kan regulere intensjonene også i denne forskriften). Vi er positive til intensjonen om et enklere og mer brukervennlig regelverk, og det at regelverket beskrives direkte i forskriften og ikke via henvisninger til internasjonale forskrifter er positivt. Siden regelverket er gjort gjeldende for "alle skip" ut fra et tidligere regelverk gjeldende for skip med bruttotonnasje over 50, så vil det være en god del "gråsoner" for hva som kan være gjeldende for eksempelvis båter under 15 meter, og regelverket kan dermed bli vanskelig å oppfatte for denne gruppen. Dette vil vi foreslå løst gjennom en nedre avgrensing av virkeområdet eller gjennom mer tydelig beskrevne unntaksbestemmelser for denne type mindre fartøyer.	
Generelt	Nasjonal kommunikasjonsmyndighet	Ingen kommentar.	Ingen.
Generelt	NHO Sjøfart	Generell betraktning av forslaget er at det innføres strengere kontroll, mindre fleksibilitet, inngripen i avtaler mellom arbeidslivets parter, mere administrasjon for både rederier og Sjøfartsdirektoratet.	Rederiene har fått større fleksibilitet med tanke på hvilken innredning som må være om bord. I tidligere innredningsforskrift skulle nesten alle fartøy (med unntak av små fartøy) ha innredning for minst ett skift om bord. Paragraf 7 annet ledd åpner for at rederiet kan

			velge om all innredning, med unntak av hvilerom og toalett, skal være om bord eller på land. Videre åpner § 7 fjerde ledd for å plassere hvilerom på land for passasjerskip. Forutsetningen for å arrangere innredning på land, både når det gjelder § 7 annet og fjerde ledd, er at de som har sitt arbeid om bord, har en tilpasset arbeidsordning. Forslaget ivaretar på denne måten både rederiets behov for fleksibilitet og arbeids- og levevilkårene til de som har sitt arbeid om bord. Forslaget medfører ingen inngripen i eksisterende avtaler mellom arbeidslivets parter. Konsultasjon skal gjennomføres før dispensasjon gis etter § 7, jf. § 51 fjerde ledd. Bestemmelsen i § 7 sjette ledd medfører etter direktoratets mening lite ekstra arbeid for rederiene. Ved bygging og ombygging skal rederiene allerede sende inn informasjon, slik at § 7 sjette ledd ikke medfører særlig mer administrasjon. Bortsett fra at rutetabell skal sendes inn, innebærer ikke bestemmelsen nye krav til innsendelse av dokumentasjon i forbindelse med bygging og ombygging. Som presisert i høringsbrevet, vil det være mindre fleksibilitet ved drift av fartøy som ikke har innredning om bord, med tanke på at slike fartøy alltid må benyttes i områder der de som har sitt arbeid om bord har tilgang til forskriftsmessige innredningsfasiliteter. Fleksibiliteten vil økes hvis rederiet velger å ha innredning for ett skift om bord.
Generelt	Regelrådet	Ikke hatt kapasitet til å uttale seg om forskriften.	Ingen.
§ 1	Miljødirektoratet	Det bør vurderes å ta inn et unntak fra virkeområdet for forskriften også for mindre arbeidsbåter som brukes til	Sjøfartsdirektoratet ser ikke hvordan denne definisjonen kan rydde opp i

		multifunksjonelle arbeidsoppgaver på sjø og land, og som bare sporadisk har en bruk som kan defineres som vanlig "sjøfart".	problemstillingen uten å samtidig reise nye spørsmål. For Miljødirektoratets fartøy med største lengde under 15 meter, hvis kjøl er strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn før 20. august 2013, vil innredningsforskriften sannsynligvis ikke gjelde fordi forskriften ikke omfatter slike fartøy med bruttotonnasje under 50. For fartøy med bruttotonnasje 50 eller mer hvis kjøl er strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn før 20. august 2013, samt for fartøy som er kjølstrukket 20. august eller senere, er det for øvrig mulig å legge det meste av innredningen på land når vilkårene for dette i § 7 er oppfylt. Etter § 7 kan det også søkes om unntak fra krav til *innhold* i hvilerom for fartøy med største lengde under 15 meter. Videre vil § 51 om dispensasjoner gjelde også for § 7, med en særregel om at Sjøfartsdirektoratet skal gjennomføre konsultasjon med norske rederi- og sjømannsorganisasjoner før dispensasjon fra § 7 gis.
§ 4	DNV GL	Det bør vurderes å klargjøre i hvilken utstrekning kapittel 2 også skal gjelde skip som ombygges eller gjør større reparasjoner der innredning omfattes. MLC 2006 Title 3 Reg. 3.1. forholder seg kun til kjølstrekkingsdato, så dersom annet ikke er presisert fra Flagg vil kun krav gjeldende ved kjølstrekking måtte oppfylles også for ombygde deler. I og med at utkastet har kapitler som klargjør virkeområdet (før og etter MLC) kan § 4 før til forvirring og vi ser ikke behov for den spesifiseringen i kapittel 2	Paragraf 4 er en videreføring av gjeldende rett. Kapittel 2 gjelder for alle skip som omfattes av forskriften, mens kapittel 3 bare gjelder for skip hvis kjøl er strukket eller som er på et tilsvarende byggetrinn 20. august eller senere. Derfor kan ikke disse kapitlene slås sammen.

		sett i lys av kapittel 3. Vi ber i denne sammenheng Sjøfartsdirektoratet [å vurdere] om ikke kapitlene 2 og 3 kan slås sammen, eventuelt med en underinndeling.	
§ 4	Miljødirektoratet	Alternativt kan det vurderes å ta inn et unntak i § 4 fra virkeområdet for forskriftens kapittel 2 for mindre arbeidsbåter som brukes til multifunksjonelle arbeidsoppgaver på sjø og land, og som bare sporadisk har en bruk som kan defineres som vanlig "sjøfart".	Etter Sjøfartsdirektoratets mening kan det ikke gjøres et generelt unntak fra kapittel 2 for mindre arbeidsbåter. Se kommentarene til § 1 ovenfor.
§ 5	Miljødirektoratet	Vi ser at denne paragrafen er laget etter mønster fra forskrift nr 1072 om bygging av skip. Den forskrift som våre båter bygges etter – forskrift 1853 om bygging av mindre lasteskip – opererer ikke med begrepet "anerkjent klassifikasjonsselskap", men byggingen skal følges opp av et såkalt "godkjent foretak". Det er uklart [om] disse to begrepene er ensbetydende, eller om det kreves en egen beskrivelse tilpasset forskrift 1853.	Paragraf 5 tredje ledd er endret som følger: «For skip som skal ha fartøyinstruks som utstedes av godkjent foretak, skal dokumentasjon etter første ledd sendes til vedkommende foretak.» Forskriftsforslaget § 5 tredje ledd har blitt fjerde ledd.
§ 7	DNV GL	Til forslagets § 7 tredje og fjerde ledd har vi stor forståelse for reguleringen, men er av den oppfatning at det også her bør gjøres en vurdering om reell hviletid er mulig ved slike løsninger (spesielt i forhold til høringsbrevets kommentar om hviletid hjemme hos sjøfolkene). Vi er fullt klar over Forskriftsverket om arbeids- og hviletid, men i og med enigheten om viktigheten av tilstrekkelig hvile for sikkerheten til skip og mannskap så vil vi foreslå at grunnlaget for vedtaket (om enn ikke ordlyden i selve Innredningsforskriften) endres til å ivareta dette behovet.	Hvilerommet skal ivareta behovet for pauser i arbeidstiden, dvs. at § 7 tredje og fjerde ledd ikke regulerer avvikling av hviletid.
§ 7	Fellesforbundet for sjøfolk (FFFS)	Til annet ledd: FFFS presiserer at de som har sitt arbeid om bord, må anses å være på arbeid i	Når det gjelder kommentaren til innholdet på hvilerommet på passasjerskip, vil Sjøfartsdirektoratet påpeke

		forbindelse med bruk av innredningsfasilitetene på land, samt når de er på vei til og fra fasilitetene. Sjøfartsdirektoratet velger å ikke ta med bruk av innredningsfasilitetene på land, samt når de er på vei til og fra fasilitetene. Begrunnelsen er at de som har sitt arbeid om bord, fortsatt er på arbeid i forbindelse med skipets drift selv om innredningsfasilitetene befinner seg på land. Det vil si at skipssikkerhetsloven med forskrifter gjelder som de som har sitt arbeid om bord, på samme måte som når de utfører arbeid i havn i forbindelse med skipets drift. Her bør regelen bli tatt med [ved] å henvise til skipssikkerhetsloven. Det må også være krav mot støy ved bruk [av] innredningsfasilitetene på land. Til fjerde ledd: Endringen for passasjerskip er foreslått etter tilbakemeldinger fra næringen om at slike liggeplasser i liten grad blir brukt. Det legges til grunn at skipenes arbeidsordning reflekterer denne praksisen. Når det gjelder krav til innhold i hvilerommet, påpeker FFFS at man må ha liggeplasser i forbindelse med passasjerskip på hvilerommet, der pauser blir registrert som hviletid på Arbeids- og hviletidsskjema. Det er spesielt påkrevet på de plasser som mannskapet ikke kan bruke innredningsfasilitetene på land, der det er innlagt pause/hviletid i mellom oppdelt arbeidstid om bord.	at hvilerommet skal ivareta behovet for pauser i arbeidstiden. Det er den andre innredningen, soverom osv., som skal ivareta behovene til de som har sitt arbeid om bord i hviletiden.
§ 7	Kollektivtrafikkforeningen	Kollektivtrafikkforeningen stiller seg bak Statens Vegvesens høringsuttalelse.	Se kommentarene til høringssvaret fra Statens Vegvesen nedenfor.

§ 7	Miljødirektoratet	I kommentarene i høringsbrevet beskrives det at det uansett om innredningskravene skal ivaretas på land, så må det også være hvilerom og toalett om bord, jf pkt 2. For de minste båtene våre vil det normalt ikke være plass til toalett, men de fleste av våre fartøyer har dette. Ingen av Skjærgårdstjenesten sine båter har plass til et eget hvilerom. I praksis har disse båtene bare et lite styrehus, og de øvrige fasiliteter som hvilerom, bysse, spiserom mv er integrert i styrehuset. Båtene har heller ikke plass til egne soverom eller baderom. Miljødirektoratet mener det vil være et altfor omfattende krav at alle skip under 15 meter må søke om unntak, jf pkt 5. Dette bør løses gjennom å sette en nedre grense for hvilke båter forskriften skal omfatte, eller gjennom mer generelle unntak for båter under 15 meter.	Det skal være toalett om bord i alle skip som omfattes av innredningsforskriften. Kravet kan ikke fravikes. Som nevnt i kommentarene til § 1 ovenfor, kan krav til innhold i hvilerom på skip med største lengde under 15 meter fravikes, jf. § 7. (For passasjerskip kan hvilerom i noen tilfeller også arrangeres på land.) Paragraf 3 bokstav d er omformulert som følger: «Hvilerom»: «Pauserom som bare er til bruk for de som har sitt arbeid om bord.» Det er altså fortsatt mulig å kombinere bro med hvilerom. Se også kommentarene til Miljødirektoratets generelle høringssvar ovenfor.
§ 7	NHO Sjøfart	I høringsbrevet til § 7 gjøres det oppmerksom på at skipet i utgangspunktet blir bundet til et bestemt geografisk sted, eventuelt at ytterligere innredningsfasiliteter må arrangeres på land hvis skipet flyttes til et annet operasjonsområde. Direktoratet mener det kan gi større fleksibilitet. Fleksibiliteten svekkes når skip ikke kan omrokeres på kort tid, men at det må arrangeres nye innredningsfasiliteter. Når direktoratet innledningsvis mener forslaget innebærer kun enkelte materielle endringer, og at det avslutningsvis skrives at forslaget ikke pålegger rederiene nye krav, og skulle derfor ikke medføre økte driftskostnader for rederiene. Vi er ikke enig i direktoratets vurdering her. Både ferger og hurtigbåter omrokeres ut fra plutselig	Høringsbrevet skal forstås slik at de som har sitt arbeid om bord, anses å være på arbeidsplassen («på arbeid») når de anvender innredningsfasilitetene på land. Se mer om dette under kommentarene til Statens Vegvesens høringssvar til § 7 nedenfor. Direktoratet mener at forskriftsforslaget § 7 er balansert. Rederiene får større fleksibilitet med tanke på bygging og innredning, men må til gjengjeld bidra til at de som har sitt arbeid om bord, får tilstrekkelig tilgang til nødvendig innredning. Forskriftsforslaget § 7 er etter direktoratets mening den beste løsningen når det gjelder å ivareta interessene både til rederiene og de som har sitt arbeid om bord. Det er opp til rederiene å ta beslutningen om å ha innredning om bord eller på land.

		oppdukkende behov, og da i samråd med offentlig oppdragsgiver. Det må da være fleksibilitet for å opprettholde kommunikasjonsmessige løsninger. Rederiene må her foreta en gjennomgang av hvert enkelt skip og hvert enkelt overnattingssted for vurdering av § 7 (2). Vurderingen må også gå på kapasitetene på innredningsfasilitetene, for vurdering av konsekvenser. I ytterste tilfelle har det i 2016 gått ras 2 steder i landet, hvor det har vært nødvendig med rask innsetting av alternativ ruter for å løse det kommunikasjonsmessige for samfunnet. I gjeldende innredningsforskrift er det anledning for partene i arbeidslivet å bli enige i utformingen av innredningsfasiliteter på land. Dette kan gjelde for ferger, men spesielt for hurtigbåter. Denne muligheten foreslår direktoratet ikke videreført, noe vi ikke er enige i. Dette har fungert mellom partene, diskutert både lokalt og sentralt. Ikke minst ut fra rent praktiske muligheter som finnes der skip overnatter. Dog registrerer vi at det er åpnet for at rederiene kan skriftlig søke om unntak fra enkelte krav, hvor direktoratet etter konsultasjon med rederi- og arbeidstakerorganisasjoner kan innvilge dette, for eksempel § 13 (2). Den generelle adgangen for partene i arbeidslivet som har fungert, burde videreføres. Sjøfartsdirektoratet griper direkte inn i avtaler mellom partene i arbeidslivet når de presiserer at både medgått tid til og fra fasiliteter på land, samt bruk av innredningsfasiliteter på land, anses for å være arbeidstid. Er det arbeidstid	Når det gjelder § 7 sjette ledd, skal rutetabell bare sendes inn ved nybygg og ombygging, og ikke hver gang fartøyet endrer rutetabell. Det samme gjelder for de andre opplysningene som er listet opp i sjette ledd. Dette medfører etter direktoratets mening lite ekstra arbeid for rederiene. Ved bygging og ombygging skal rederiene allerede sende inn informasjon, slik at dette ikke medfører særlig mer administrasjon. Med ombygging menes enhver ombygging, også ombygginger som ikke berører innredningen direkte. For eksempel kan antall personer som arbeider om bord bli flere ved ombygginger som gjøres for å øke passasjerantallet. Da blir innredningen til de som har sitt arbeid om bord, indirekte berørt når det blir behov for mer plass.

		så er det ikke hviletid, så da er spørsmålet, når skal ruteproduksjonen foregå. Dette er helt i strid med Skipssikkerhetsloven § 24. I § 7 (4) sies det at hvilerom kan plasseres på land, dersom arbeidsordningen gir rimelig mulighet for pauser på land i løpet av arbeidstiden. Er det arbeidstid skal arbeid utføres. Dersom det er pause, må det være partene i arbeidslivet som definerer tiden, og dermed nødvendigheten av hvilerom på land eller ikke. I § 7 (6) foreslår direktoratet at rederiene skal sende inn sted for avvikling av hviletid på land, ved bygging og ombygging av skip. Videre skal direktoratet ha informasjon om hvor pauser skal avvikles, tidspunkt og varighet for pauser, og rutetabeller skal sendes inn for passasjerskip som går i rutefart. Med de endringer som skjer fra oppdragsgivere av rutetabeller, samt nødvendigheten av rokering av skip, vil dette medføre mye administrasjon både for rederiene, og for Sjøfartsdirektoratet. Flere skip benytter samme landplassering, og endringer kan skje fort, for eksempel ved driftsforstyrrelser for et skip.	
§ 7	Samferdselsdepartementet	Samferdselsdepartementet støtter uttalelsen fra Statens Vegvesen.	Se kommentarene til høringssvaret fra Statens Vegvesen nedenfor.
§ 7	Sjømannsorganisasjonenes fellessekretariat	Sjømannsorganisasjonene slutter seg i det vesentligste til høringsforslaget. Vi registrerer at § 7 endres slik at det skal være samme standard mht. hvilerom på land som på skipet. Vi ser at den tidligere konsultasjonsplikten ikke er foreslått videreført. Det er på den annen side ikke inntatt en fraviksadgang i paragrafen og vi legger til grunn at	Direktoratet har tatt inn en bestemmelse i § 51 fjerde ledd om at dispensasjoner fra § 7 bare kan gis etter konsulatsjon med norske rederi- og sjømannsorganisasjoner. Sjøfartsdirektoratet ønsker ikke å få tilsendt dokumentasjon om innredning ved verkstedopphold. Tidvis manglende tilgang til innredningen om bord ved

		dispensasjonssøknader etter § 51 (likeverdige løsninger) ikke er aktuell for landbasert hvilerom som i seg selv er en likeverdig løsning. Vi ber om å bli kontaktet dersom denne forståelsen ikke skulle være i tråd med direktoratets forståelse. I så fall vil en konsultasjonsrett være nødvendig å videreføre. I § 7 sjette ledd bør det også presiseres at rederiet ved verkstedopphold og opplag også skal sendes dokumentasjon om avvikling av hviletid før fasiliteter arrangeres på land. Dette er høyst praktiske eksempler hvor landbasert hvilefasiliteter er aktuelle og det er ikke grunn til å ikke ta disse situasjonene med i forskriften. Det foreslås derfor at det i sjette ledd inntas ny tekst: "Ved bygging og ombygging, *verkstedopphold, opplag* skal rederiet....." Vi er for øvrig enig med direktoratet når det i høringsbrevet fastslås at skipssikkerhetsloven også gjelder når pauserom på land benyttes og at tid tilbrakt der må ses på som at man er på arbeid. Vi legger til grunn at også skipsarbeidsloven gjelder fullt ut.	verkstedopphold, antas å være en kjent problemstilling også i dag. Ved verkstedsopphold kan det være at det ikke er tilgang til innredning om bord pga. reparasjoner o.l., og det er ingen grunn til å ha strengere regler for fartøy med innredning på land i forbindelse med den daglige drift.
§ 7	Statens Vegvesen	I høringsbrevet skriver Sjøfartsdirektoratet følgende til § 7 i forslag om ny forskrift; «Direktoratet ønsker også å presisere at de som har sitt arbeid om bord, anses å være på arbeid i forbindelse med bruk av innredningsfasilitetene på land, samt når de er på vei til og fra fasilitetene. Begrunnelsen er at de som har sitt arbeid om bord, fortsatt er på arbeid i forbindelse med skipets drift selv om	Høringsbrevet skal forstås slik at de som har sitt arbeid om bord, anses å være på arbeidsplassen («på arbeid») når de benytter seg av innredningsfasilitetene på land. Dette innebærer at sjøfartsregelverket fortsetter å gjelde for de som har sitt arbeid om bord, både i forbindelse med reise til og fra innredningsfasilitetene på land og når de benytter seg av disse fasilitetene. Det står ikke i høringsbrevet at all den tid som tilbringes i

		innredningsfasilitetene befinner seg på land. Det vil si at skipssikkerhetsloven med forskrifter fortsatt gjelder for de som har sitt arbeid om bord, på samme måte som når de utfører arbeid i havn i forbindelse med skipets drift.» Videre skriver Sjøfartsdirektoratet; «Med «arbeidstid» menes her arbeidstid som definert i forskrift 26. juni 2007 nr. 705 om arbeids- og hviletid på norske passasjer- og lasteskip mv. § 2 bokstav a.» «Arbeidstid» defineres i forskrift 26.juli 2007 nr. 705 om arbeids- og hviletid på norske passasjer- og lasteskip mv som «Tiden hvor sjøfolk utfører arbeid for skipet». I dag benyttes innredningsfasilitetene om bord på fartøy og på land under den pålagte hviletiden for mannskapet. Dersom dette nå endres til å anses å være på arbeid, vil dette kunne få store konsekvenser for ferjerederiene ved endring av skiftplaner og økte mannskapskostnader. Dette vil også medføre økte kostnader for Statens vegvesen og fylkeskommunene ved kjøp av ferjetjenester. Statens vegvesen er positiv til at innredningsfasiliteten kan være på land, men mannskapet må kunne benytte innredningsfasilitetene på land for å oppfylle kravene i forskrift om arbeids- og hviletid på norske passasjer- og lasteskip mv. om hviletid. Bruk av innredningsfasilitetene på land bør ikke anses som arbeidstid.	innredningsfasilitetene på land skal regnes som «arbeidstid» etter Sjøfartsdirektoratets arbeids- og hviletidsforskrift, og det er heller ikke ment slik.
§ 11	Miljødirektoratet	For de mindre arbeidsbåtene (lasteskipene) våre er det som sagt ikke plass til å ha eget toalett om bord. Dette behovet løses gjennom tilgang til toalett på land, og i mange tilfeller at det er	Det skal som et minstekrav være toalett om bord i alle skip som er omfattet av innredningsforskriften. Se kommentarene til § 7 ovenfor.

		tilgang på mange toaletter på friluftsområder i det området man jobber. Dersom forskriften skal gjelde alle skip, så bør det tas inn et unntak fra dette kravet for mindre båter.	
§ 12	DNV GL	Til forslagets § 12 fjerde ledd ber vi Sjøfartsdirektoratet spesifisere antall køyer de krever i hospital gjennom denne forskrift. Dette for å unngå at direktoratet må kontaktes i hvert enkelt tilfelle for å klargjøre antall køyer.	Bestemmelsen viderefører gjeldende rett.
§ 13	NHO Sjøfart	I § 13 (10) c) skal rederiet ved skip bygget etter 2013 skriftlig dokumentere vurdering av hvilke rekreasjonstilbud som er vurdert og hva vurderingen består i. Dette synes unødvendig for en hel rekke skip.	Kravet til løpende vurderinger av rekreasjonstilbud i forskriftsforslaget § 13 tiende ledd bokstav c, er en videreføring av gjeldende rett. Det er tatt inn et dokumentasjonskrav for at det skal være mulig å gjennomføre tilsyn med at slike vurderinger er foretatt. Det er ikke formkrav til denne dokumentasjonen.
§ 16	Miljødirektoratet	I pkt 3 siste setning antar vi det mangler et ord: "….samlede arealet er under 40,00 kvm."	Sjøfartsdirektoratet tar inn en klargjørende presisering som følger: «40,00 m^2 *eller mer*».
§§ 17-25	Miljødirektoratet	Til §§ 17 til 25: Hele kapittel 3 vil være krevende å gjennomføre for båter under 15 meter. Dette underbygger behovet for tydeligere avgrensninger eller unntaksbestemmelser fra forskriftens virkeområde. Vi mener det vil bli for omfattende om alle slike båter må søke om fritak fra disse kravene i forskriften.	Høringssvaret er for generelt til å åpne for en diskusjon. Se for øvrig kommentarene til § 1 ovenfor.
§ 19	DNV GL	Til forslagets § 19 første ledd bør det klargjøres om denne paragrafen kansellerer «Instruction to Class 1/2015».	Instruction to Class (IC) 1/2015 er tatt inn i innredningsforskriften og oppheves som overflødig. Det er også uheldig å beholde denne ettersom det vises til tidligere innredningsforskrift.
§ 20	DNV GL	Til forslagets § 20 femte ledd bør det klargjøres om denne paragrafen	Se kommentaren til § 19 ovenfor.

		kansellerer «Instruction to Class 1/2015».	
§ 21	DNV GL	Til forslagets § 21 første ledd: Her åpnes det opp for at lasteskip kan ha to personer per lugar, mens i § 20 er det bare nevnt lasteskip med lengde under 24 m og spesialskip. Slik vi forstår begrensningene i MLC og intensjonen i utkastet fra direktoratet så må tabellen i § 21 første ledd korrigeres i samsvar med § 20.	Sjøfartsdirektoratet har endret tabellen i forskriftsforslaget § 21 for å gjøre det klart at lasteskip, som beskrevet i § 17, med bruttotonnasje 3000 eller mer ikke kan ha soverom for to personer. For øvrig fremgår dette også av § 20 første ledd.
§ 24	DNV GL	Til forslagets § 24 sjette ledd kan vi ikke se at MLC (Standard A1.3.11) åpner for unntak når det gjelder separate sanitære fasiliteter for menn og kvinner (slik forskriftsutkastet åpner opp for), cf. Konvensjonens bokstav e i samme regel. Vi er fullt klar over myndighetenes rett og plikt til å ivareta innenriksfartens løsninger og behov, men vi ser potensielle utfordringer dersom skip ikke bygges i henhold til internasjonale standarder og fartsområdet senere ønskes endret eller skip skal selges. Til slutt foreslår vi at direktoratet dersom det vurderes hensiktsmessig å opprettholde ovenstående, vurderer å konkretisere tiltak for å opprettholde intensjonen i MLC og sikkerheten ved bruk av fellesløsninger.	Etter Sjøfartsdirektoratets mening er det ikke i strid med MLC å tillate felles sanitære fasiliteter for menn og kvinner på skip i innenriksfart med inntil seks personer som har sitt arbeid om bord. Se MLC standard A3.1 nr. 11 bokstav c. Regelen er også i overensstemmelse med direktoratets forvaltningspraksis.
§§ 44-49	Miljødirektoratet	Til §§ 44 til 49: Med unntak av § 50 vil hele kapittel 6 være lite egnet for båter under 15 meter.	Høringssvaret er for generelt til å åpne for en diskusjon.
§ 51	Miljødirektoratet	Miljødirektoratet mener at det vil være uheldig og uhensiktsmessig å legge opp til skriftlige søknader for å godkjenne andre løsninger eller få unntak fra forskriften, da dette i så fall vil være aktuelt for alle våre båter, og derfor blir veldig omfattende i søknadsvolum.	Dersom forskriften ikke gir andre muligheter, er det siste alternativet dispensasjon etter § 51. Som nevnt under kommentarene til Miljødirektoratets generelle høringssvar, fremkommer det av høringsbrevet at det er underforstått at det ikke er krav til soverom, køyer og soverom om bord når dette ikke er nødvendig for skipets drift.
§ 51	NHO Sjøfart	§ 51 dispensasjoner kan nok i mange tilfeller komme til anvendelse, både ved	Dispensasjonsbestemmelsen er utformet i samsvar med dispensasjonsbestemmelsen

		krav som ikke er vesentlig for en del typer skip, samt likeverdige løsninger og kompenserende tiltak.	e i Sjøfartsdirektoratets andre forskrifter, i tillegg til at bestemmelsen er tilpasset MLC. Merk at Sjøfartsdirektoratet ikke *må* gi dispensasjon selv om vilkårene for dispensasjon foreligger.